
ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Γενική Γραμματεία Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας

Αθήνα, Ιούλιος 2026

Περιεχόμενα

Πρόλογος Υφυπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου	4
Πρόλογος Γενικού Γραμματέα Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας	5
Δήλωση αποστολής	7
Βασικές αρχές.....	9
Στρατηγικοί πυλώνες δράσης	12
Πηγές χρηματοδότησης	12
Πυλώνας I: Ενίσχυση του πλαισίου προστασίας για ευάλωτα πρόσωπα	13
Σκοπός 1: Διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών και διαδικασιών για ευάλωτα πρόσωπα που διαμένουν σε ΚΥΤ/ΚΕΔ και ΕΔΠΦΑΑ.....	13
Στόχος 1: Υποστήριξη στη καθιέρωση προτυποποιημένων διαδικασιών εντοπισμού και αξιολόγησης ευαλωτότητας, παραπομπής και διαχείρισης υποθέσεων για τα ευάλωτα πρόσωπα που διαμένουν στις δομές αρμοδιότητας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς	13
Στόχος 2: Διασφάλιση της πρόσβασης σε ειδικές συνθήκες υποδοχής, ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις και δικαιώματα στις δομές αρμοδιότητας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου	16
Στόχος 3: Διασφάλιση υποστηρικτικού προ-ενταξιακού και ενταξιακού πλαισίου για ευάλωτα πρόσωπα.....	18
Σκοπός 2: Διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών και διαδικασιών για ευάλωτα πρόσωπα εκτός ΚΥΤ/ΚΕΔ και ΕΔΠΦΑΑ.....	21
Στόχος 1: Διασφάλιση πρόσβασης σε ειδικά διαμορφωμένα στεγαστικά προγράμματα για ευάλωτα πρόσωπα	21
Σκοπός 3: Παροχή στήριξης σε ευάλωτα πρόσωπα που διαβιούν σε αστεγία ή σε επισφαλείς συνθήκες - Εθνικός Μηχανισμός Επείγουσας Ανταπόκρισης (ΕΜΕΑ).....	24
Στόχος 1: Δημιουργία ολοκληρωμένου μηχανισμού υποστήριξης ευάλωτων προσώπων που ζουν σε καθεστώς αστεγίας ή επισφαλείς συνθήκες	24
Στόχος 2: Διευκόλυνση της πρόσβασης ενήλικων ευάλωτων προσώπων σε διαδικασίες ελέγχου διαλογής και υποβολής αιτήματος ασύλου.....	25
Στόχος 3: Δημιουργία δικτύου παραπομπών για την υποστήριξη των ειδικών αναγκών των ενήλικων ευάλωτων προσώπων που βρίσκονται σε καθεστώς αστεγίας ή διαβιούν σε επισφαλείς συνθήκες.....	26
Σκοπός 4: Ενίσχυση του μηχανισμού εντοπισμού, αξιολόγησης και προστασίας ευάλωτων προσώπων υπό διοικητική κράτηση	27
Στόχος 1: Καθιέρωση ενιαίας διαδικασίας εντοπισμού και ενίσχυση της υποστήριξης ευάλωτων προσώπων υπό διοικητική κράτηση.....	27
Πυλώνας II: Ενίσχυση της πρόσβασης των ευάλωτων προσώπων σε υπηρεσίες και υποστήριξη στην αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων τους.....	30

Σκοπός 1: Δημιουργία ενός συνεκτικού και συμπεριληπτικού πλαισίου πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες και υποστήριξης για την άσκηση των δικαιωμάτων των ευάλωτων προσώπων	30
Στόχος 1: Υποστήριξη και διασύνδεση ευάλωτων προσώπων με υπηρεσίες και προγράμματα ένταξης στην κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας.....	30
Στόχος 2: Διασφάλιση της πρόσβασης στην ιατρική φροντίδα για ευάλωτα πρόσωπα	32
Στόχος 3: Παροχή έγκαιρης, έγκυρης και ολιστικής ενημέρωσης προς ευάλωτα πρόσωπα και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας για θέματα ευαλωτότητας.....	33
Στόχος 4: Πρόσβαση σε νομική συμβουλευτική, συνδρομή και εκπροσώπηση.....	36
Στόχος 5: Διασφάλιση της πρόσβασης των ευάλωτων προσώπων σε βασικά δικαιώματα μετά την απόρριψη της αίτησης διεθνούς προστασίας.....	37
Στόχος 6: Ενίσχυση της προστασίας θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, βασανιστηρίων και άλλων μορφών βίας.....	39
Πυλώνας III: Υποστήριξη μηχανισμού ανταπόκρισης: συντονισμός, εκπαίδευση, διαχείριση δεδομένων.....	41
Σκοπός 1: Συντονισμός και ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων αρχών και εμπλεκόμενων φορέων που δραστηριοποιούνται στην προστασία των ευάλωτων προσώπων....	41
Στόχος 1: Σύσταση συντονιστικής ομάδας για διατομεακή συνεργασία και παρακολούθηση ζητημάτων που αφορούν τα ευάλωτα πρόσωπα.....	41
Στόχος 2: Συμμετοχή σε διεθνή fora και διεθνοποίηση των ζητημάτων ευαλωτότητας.....	42
Στόχος 3: Ενίσχυση και ανάπτυξη συνεργασιών με φορείς που παρέχουν αρωγή στα θύματα εμπορίας ανθρώπων.....	43
Σκοπός 2: Ενίσχυση γνώσεων και ικανοτήτων φορέων και επαγγελματιών για την προστασία ευάλωτων προσώπων.....	44
Στόχος 1: Αμοιβαία τεχνική υποστήριξη και εκπαίδευση εμπλεκόμενων φορέων και επαγγελματιών	44
Σκοπός 3: Συλλογή, διαχείριση και αξιοποίηση δεδομένων που αφορούν ευάλωτα πρόσωπα	46
Στόχος 1: Αξιοποίηση και επέκταση υπάρχοντων πληροφοριακών συστημάτων για την καταγραφή, συλλογή και διαχείριση δεδομένων σχετικά με ευάλωτα πρόσωπα.....	46
Στόχος 2: Ενίσχυση μηχανισμών παρακολούθησης, αξιολόγησης και ανατροφοδότησης των προγραμμάτων και δράσεων που υλοποιούνται	47
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	50
1. Υπηρεσίες και φορείς που εμπλέκονται στην προστασία και υποστήριξη ευάλωτων πληθυσμών	50
2. Θεσμικό πλαίσιο για την προστασία ευάλωτων προσώπων.....	51

Πρόλογος Υφυπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου

Η προστασία των ευάλωτων προσώπων αποτελεί κριτήριο ωριμότητας για κάθε πολιτεία. Δείχνει πώς μια κοινωνία στέκεται απέναντι σε όσους βρίσκονται στο πιο εκτεθειμένο σημείο της διαδρομής τους. Με αυτή την παραδοχή ως αφετηρία, η Γενική Γραμματεία Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας παρουσιάζει την πρώτη ολοκληρωμένη Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ευάλωτων Προσώπων.

Η ευαλωτότητα είναι κατάσταση δυναμική. Μεταβάλλεται με τον χρόνο, διαμορφώνεται από ατομικές συνθήκες και εξωτερικούς παράγοντες, και απαιτεί βλέμμα που βλέπει τον άνθρωπο πίσω από την κατηγορία. Μονογονεϊκές οικογένειες, εγκυμονούσες, ηλικιωμένοι, άτομα με αναπηρία ή σοβαρές ασθένειες, θύματα βίας, βασανιστηρίων και εμπορίας ανθρώπων: πρόσωπα με διαφορετική ιστορία το καθένα, με κοινή ανάγκη για ασφάλεια και αξιοπρέπεια. Η Στρατηγική αυτή τα τοποθετεί στο κέντρο της, με την εξατομικευμένη αξιολόγηση ως σταθερή της αρχή.

Το κείμενο διαρθρώνεται σε τρεις πυλώνες που συνομιλούν μεταξύ τους. Ενισχύουν το πλαίσιο προστασίας, από τον έγκαιρο εντοπισμό και την υποδοχή έως τη στέγαση και τη σταδιακή αυτονόμηση. Ανοίγουν την πρόσβαση σε υπηρεσίες και δικαιώματα, στην υγεία, στη νομική συνδρομή, στην ενημέρωση και στην ένταξη. Στηρίζουν τον μηχανισμό ανταπόκρισης μέσα από συντονισμό, εκπαίδευση και αξιοποίηση δεδομένων. Μαζί συνθέτουν ένα σύστημα συνεκτικό, βιώσιμο και προσανατολισμένο στο αποτέλεσμα.

Πίσω από κάθε στόχο υπάρχει συνεργασία. Με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, με τις συναρμόδιες αρχές, με τους φορείς της κοινωνίας των πολιτών, με τους ευρωπαϊκούς εταίρους μας στο πλαίσιο του νέου Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο. Η Ελλάδα αναλαμβάνει εδώ τον ρόλο που της αναλογεί, μετατρέποντας τη γεωγραφική της θέση σε θέση ευθύνης και πρωτοβουλίας.

Η παρούσα Στρατηγική είναι ταυτόχρονα κείμενο αναφοράς και ζωντανό εργαλείο. Θέτει κατευθύνσεις και αφήνει χώρο για προσαρμογή, καθώς οι ανάγκες αλλάζουν και οι πρακτικές ωριμάζουν. Πάνω απ' όλα, διατυπώνει μια δέσμευση: ότι η προστασία των πιο ευάλωτων παραμένει σταθερή προτεραιότητα της πολιτείας, σήμερα και στα χρόνια που έρχονται.

Σέβη Βολουδάκη

Υφυπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου

Πρόλογος Γενικού Γραμματέα Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας

Με ιδιαίτερη χαρά παρουσιάζουμε την Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ευάλωτων Προσώπων, η οποία σηματοδοτεί ένα σημαντικό βήμα για την ενίσχυση του εθνικού πλαισίου προστασίας και υποστήριξης των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών στη χώρα μας. Πρόκειται για το πρώτο ολοκληρωμένο και οριζόντιο πλαίσιο πολιτικής στον τομέα αυτό, το οποίο αποτυπώνει τη δέσμευσή μας να διαμορφώσουμε ένα συνεκτικό, αποτελεσματικό και ανθρωποκεντρικό σύστημα προστασίας, ικανό να ανταποκριθεί τόσο στις σύγχρονες προκλήσεις όσο και στις αυξημένες απαιτήσεις που εισάγει το νέο Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο.

Η Στρατηγική αποτελεί προϊόν θεσμικής συνεργασίας και ευρείας διαβούλευσης, θέτοντας τις βάσεις για έναν πιο συντονισμένο, αποτελεσματικό και βιώσιμο σχεδιασμό πολιτικών προστασίας τα επόμενα χρόνια. Η προστασία των ευάλωτων προσώπων δεν αποτελεί μόνο ζήτημα συμμόρφωσης με θεσμικές υποχρεώσεις. Αποτελεί πρωτίστως δείκτη της ποιότητας της δημοκρατίας, της κοινωνικής συνοχής και της ικανότητας μιας πολιτείας να διασφαλίζει την αξιοπρέπεια κάθε ανθρώπου, ιδίως εκείνων που βρίσκονται σε συνθήκες αυξημένης ευαλωτότητας.

Κατά την περίοδο της πρώην Ειδικής Γραμματείας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων εκπονήθηκε η Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων (2022) η οποία αποτέλεσε το βασικό εθνικό πλαίσιο σχεδιασμού και υλοποίησης πολιτικών για την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων και παραμένει μέχρι σήμερα σε ισχύ ως εξειδικευμένο και αυτοτελές στρατηγικό εργαλείο. Στο πλαίσιο των νέων διευρυμένων αρμοδιοτήτων της Γενικής Γραμματείας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας, αλλά και ενόψει των αυξημένων απαιτήσεων που εισάγει το νέο Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο ως προς την ενισχυμένη προστασία των ευάλωτων προσώπων, εκπονήθηκε η Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ευάλωτων Προσώπων, ως οριζόντιο και συνεκτικό πλαίσιο πολιτικής για το σύνολο των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών.

Βρισκόμαστε σε μια περίοδο ουσιαστικών μεταρρυθμίσεων στο Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου, με την πλήρη εφαρμογή του Νέου Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο να θέτει νέα δεδομένα για τα κράτη μέλη. Η έμφαση στον έγκαιρο εντοπισμό της ευαλωτότητας, στην εξατομικευμένη αξιολόγηση ειδικών αναγκών και την αποτελεσματική υποστήριξη μέσω της παροχής κατάλληλων συνθηκών και υπηρεσιών, καθιστά αναγκαία την περαιτέρω ενίσχυση των εθνικών μηχανισμών ανταπόκρισης. Στο πλαίσιο αυτό, η Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ευάλωτων Προσώπων αποτελεί βασικό εργαλείο προετοιμασίας, συντονισμού και προσαρμογής της χώρας μας στις νέες απαιτήσεις, διαμορφώνοντας ένα πλαίσιο δράσης για τα επόμενα χρόνια.

Η εμπειρία έχει δείξει ότι η ευαλωτότητα δεν είναι μια στατική ιδιότητα ούτε μπορεί να περιοριστεί στην υπαγωγή σε επιμέρους κατηγοριοποιήσεις. Αντιθέτως, αποτελεί μια σύνθετη και δυναμική συνθήκη που διαμορφώνεται μέσα από τις προσωπικές διαδρομές, τις εμπειρίες εκτοπισμού, τις κοινωνικές σχέσεις και τα εμπόδια που συναντούν οι άνθρωποι κατά την άσκηση των δικαιωμάτων τους. Η αποτελεσματική προστασία προϋποθέτει, συνεπώς, διαδικασίες που αναγνωρίζουν αυτή την πολυπλοκότητα και ανταποκρίνονται στις εξατομικευμένες ανάγκες κάθε προσώπου.

Στόχος μας είναι η Εθνική Στρατηγική να λειτουργήσει ως η κεντρική πυξίδα για τον σχεδιασμό, τον συντονισμό και την εφαρμογή πολιτικών που αφορούν τα ευάλωτα πρόσωπα, αποτελώντας το κοινό

σημείο αναφοράς για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Το επόμενο βήμα είναι η μετάβαση από τον σχεδιασμό στην υλοποίηση. Με συνέπεια, συνεργασία και προσήλωση στον κοινό μας στόχο, καλούμαστε να μετατρέψουμε τις στρατηγικές κατευθύνσεις σε απτά αποτελέσματα για τους ανθρώπους που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη προστασίας και υποστήριξης. Ήδη, παράλληλα με την εκπόνηση της Στρατηγικής, ωριμάζουν δράσεις και παρεμβάσεις που θα υποστηριχθούν από τις χρηματοδοτικές δυνατότητες που προβλέπονται στο πλαίσιο της εφαρμογής του Νέου Συμφώνου.

Τελικά, η αξία μιας Στρατηγικής δεν αποτυπώνεται μόνο στα κείμενα πολιτικής ή στους θεσμούς που τη συνοδεύουν, αλλά κυρίως στον βαθμό που μεταφράζεται σε απτές και ουσιαστικές βελτιώσεις της καθημερινής ζωής των ανθρώπων για τους οποίους σχεδιάστηκε. Η πρόκληση που έχουμε μπροστά μας είναι να διαμορφώσουμε ένα σύστημα προστασίας που δεν περιορίζεται στη διαχείριση της ευαλωτότητας, αλλά συμβάλλει ουσιαστικά στην ενδυνάμωση, την κοινωνική συμμετοχή και την προοπτική των ανθρώπων που υπηρετεί.

Ηρακλής Μοσκώφ

Γενικός Γραμματέας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας

Δήλωση αποστολής

Η **Γενική Γραμματεία Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας (εφεξής Γενική Γραμματεία)** συστάθηκε στο Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου με το άρ. 6 του π.δ. 77/27.06.2023 (Α' 130), με σκοπό τον σχεδιασμό και τη διαμόρφωση ενός αποτελεσματικού προστατευτικού πλαισίου για τις ευάλωτες ομάδες του προσφυγικού και μεταναστευτικού πληθυσμού της χώρας. Στη Γενική Γραμματεία μεταφέρθηκε το σύνολο αρμοδιοτήτων, οργανικών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων της Ειδικής Γραμματείας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του άρθρου 39 του π.δ. 106/2020 (Α' 255), και ως εκ τούτου είναι η αρμόδια αρχή για την προστασία, τη στέγαση, την επιτροπεία, την κοινωνική ένταξη, την ποιοτική παροχή υπηρεσιών και για την εν γένει διασφάλιση της ευημερίας και της προστασίας των ασυνόδευτων και χωρισμένων από την οικογένειά τους ανήλικων πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών (άρ. 53 του ν. 5307/2026 (Α' 90)). Στο πλαίσιο αυτό, εκπονήθηκε το 2022 η Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων,¹ καθορίζοντας το σύνολο των πολιτικών και κατευθύνσεων της χώρας και το συνεκτικό πλαίσιο δράσεων, παρεμβάσεων και έργων για τη διασφάλιση της προστασίας αυτής. Τέλος, η Γενική Γραμματεία, βάσει του άρθρου 88 του ν. 5307/2026, έχει την αρμοδιότητα του Εθνικού Μηχανισμού Επείγουσας Ανταπόκρισης.

Η **Γενική Γραμματεία** έχει ως στρατηγικούς στόχους τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την εποπτεία στρατηγικών, πολιτικών, διαδικασιών, δράσεων και προγραμμάτων για την προστασία των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών που βρίσκονται στη χώρα, σε συνεργασία με άλλες συναρμόδιες υπηρεσίες, αρχές και φορείς.

Με την έκδοση του π.δ. 13/2026 (Α' 43) καθορίστηκε η νέα διοικητική διάρθρωση της Γενικής Γραμματείας μέσω των αρμόδιων οργανικών Μονάδων που την απαρτίζουν. Στο πλαίσιο αυτό συστάθηκε η Διεύθυνση Ευάλωτων Προσώπων, η οποία έχει ως επιχειρησιακό στόχο τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την εποπτεία πολιτικών, διαδικασιών, δράσεων και προγραμμάτων για την προστασία των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών που βρίσκονται στη Χώρα, σε συνεργασία με άλλες συναρμόδιες υπηρεσίες, αρχές και φορείς ενώ οι πολιτικές και δράσεις που σχετίζονται με τους ασυνόδευτους ανηλίκους υπάγονται στην αρμοδιότητα της Διεύθυνσης Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων.

Η **Διεύθυνση Ευάλωτων Προσώπων** συγκροτείται από α) το **Τμήμα Θεσμικής Εποπτείας** που είναι αρμόδιο για την διαμόρφωση και την παρακολούθηση του θεσμικού και επιχειρησιακού πλαισίου προστασίας, την ανάπτυξη προτυποποιημένων εγγράφων και διαδικασιών για την αναγνώριση ευάλωτοτητας και την περαιτέρω υποστήριξη των ευάλωτων προσώπων και τον συντονισμό των εμπλεκόμενων φορέων, β) το **Τμήμα Υποστήριξης, Στέγασης και Διασύνδεσης**, που είναι αρμόδιο για την πρόσβαση των ευάλωτων προσώπων σε κατάλληλη στέγαση και υπηρεσίες υποστήριξης, την διαχείριση των σχετικών αιτημάτων στέγασης και την εποπτεία των υπηρεσιών υποστήριξης σε ευάλωτα πρόσωπα που έχουν ενταχθεί σε εξειδικευμένα στεγαστικά προγράμματα και γ) το **Τμήμα Προστασίας Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων και Βίας**, που είναι αρμόδιο για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτικών και δράσεων πρόληψης, έγκαιρου εντοπισμού και προστασίας θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας, βασανιστηρίων και άλλων μορφών κακομεταχείρισης, καθώς και για τον συντονισμό των εμπλεκόμενων φορέων και την ανάπτυξη

¹ Διαθέσιμη εδώ: <https://migration.gov.gr/ethniki-stratigiki-asynodeyton-anilikon/>

εργαλείων και εκπαιδευτικών δράσεων για την αποτελεσματική διαχείριση των σχετικών περιπτώσεων

Επιπλέον, ο **Εθνικός Μηχανισμός Επείγουσας Ανταπόκρισης** μετά από πέντε χρόνια αποτελεσματικής λειτουργίας και έχοντας διεθνώς αναγνωριστεί ως παράδειγμα καλής πρακτικής στο τομέα της παιδικής προστασίας, αποτελεί πλέον Αυτοτελές Τμήμα με διευρυμένες αρμοδιότητες που καλύπτουν πλέον το σύνολο των ευάλωτων ομάδων, πέραν των ασυνόδευτων ανηλίκων.

Περαιτέρω, το νεοσύστατο **Αυτοτελές Τμήμα Προγραμμάτων** έχει ως επιχειρησιακούς στόχους τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την παρακολούθηση εθνικών, ευρωπαϊκών και διεθνών προγραμμάτων που άπτονται των αρμοδιοτήτων της Γενικής Γραμματείας, διασφαλίζοντας τη βέλτιστη αξιοποίηση πόρων και την αποτελεσματική υλοποίηση δράσεων για την προστασία των ευάλωτων προσώπων.

Η ομάδα στόχου της Γενικής Γραμματείας περιλαμβάνει ευάλωτους πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς που βρίσκονται είτε εντός των δομών αρμοδιότητας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου (όπως σε Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ), σε Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές (ΚΕΔ), και σε Ελεγχόμενες Δομές Προσωρινής Φιλοξενίας Αιτούντων Άσυλο (ΕΔΠΦΑΑ) που υπάγονται στην αρμοδιότητα της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή σε στεγαστικά προγράμματα για ευάλωτα πρόσωπα που διαχειρίζεται ή εποπτεύει η Γραμματεία), είτε εκτός αυτού.

Σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο,² με το οποίο, μεταξύ, άλλων ενσωματώθηκε στην εθνική έννομη τάξη και η νέα Οδηγία σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία,³ στους αιτούντες που είναι πιθανότερο να έχουν ειδικές ανάγκες υποδοχής περιλαμβάνονται οι ανήλικοι, ασυνόδευτοι ή μη, άτομα με αναπηρίες, ηλικιωμένοι, έγκυες, μονογονεϊκές οικογένειες με ανήλικα παιδιά, θύματα εμπορίας ανθρώπων, άτομα με σοβαρές ασθένειες, άτομα με ψυχικές διαταραχές, συμπεριλαμβανομένης της διαταραχής μετατραυματικής καταπόνησης, καθώς και άτομα που έχουν υποστεί βασανιστήρια, βιασμό ή άλλες σοβαρές μορφές ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας, για παράδειγμα θύματα έμφυλης βίας, ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων, γάμου παιδιών ή καταναγκαστικού γάμου, ή βίας με σεξουαλικό, έμφυλο, ρατσιστικό ή θρησκευτικό κίνητρο. Οι εν λόγω περιπτώσεις έχουν ενδεικτικό χαρακτήρα, δεδομένου ότι η ευαλωτότητα δύναται να προκύπτει και από ειδικές ή συγκυριακές περιστάσεις που δεν εντάσσονται σε προκαθορισμένες κατηγοριοποιήσεις.

Ειδικότερα, η ευαλωτότητα δεν αποτελεί στατική συνθήκη αλλά μπορεί να μεταβάλλεται με την πάροδο του χρόνου, επηρεαζόμενη από κοινωνικούς και ατομικούς παράγοντες, καθώς και από εξωτερικές συνθήκες, όπως κοινωνικά εμπόδια, περιβαλλοντικούς παράγοντες, προσωπικά χαρακτηριστικά και την ψυχική ανθεκτικότητα του κάθε ατόμου. Ο συνδυασμός και η αλληλεπίδραση των παραγόντων αυτών, μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να λειτουργήσει ενδυναμωτικά, ενώ σε άλλες να δημιουργεί ή να εντείνει ειδικές ανάγκες και κινδύνους βλάβης δυσχεραίνοντας την πρόσβαση στις απαραίτητες υπηρεσίες. Για το λόγο αυτό, απαιτείται εξατομικευμένη αξιολόγηση των πραγματικών αναγκών κάθε προσώπου, ώστε να εντοπίζονται έγκαιρα και να εξασφαλίζεται η κατάλληλη υποστήριξη και προστασία.

² Άρθρο 38 του ν. 5307/2026 (Α' 90).

³ Άρθρο 24 της [Οδηγίας \(ΕΕ\) 2024/1346](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024 σχετικά με τα πρότυπα υποδοχής αιτούντων διεθνή προστασία (OJ L, 2024/1346, 22.5.2024).

Η Γενική Γραμματεία επικεντρώνεται:

- **Στην ενίσχυση των διαδικασιών έγκαιρου εντοπισμού και υποστήριξης των ευάλωτων προσώπων**, διασφαλίζοντας την πρόσβασή τους σε κατάλληλες συνθήκες διαβίωσης και υπηρεσίες, όπως η ιατρική φροντίδα και η ψυχοκοινωνική υποστήριξη.
- **Στη διαμόρφωση συνθηκών για την πρόληψη της περαιτέρω επιδείνωσης της ευάλωτης θέσης των προσώπων αυτών**, μέσω εξειδικευμένων προγραμμάτων στέγασης, κοινωνικής ένταξης και προώθησης της πρόσβασης στην αγορά εργασίας.
- **Στον διατομεακό συντονισμό και τη συνεργασία μεταξύ όλων των υπηρεσιών του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου** και των συναρμόδιων Υπουργείων, καθώς και διεθνών και ευρωπαϊκών οργανισμών, της τοπικής αυτοδιοίκησης και φορέων της Κοινωνίας των Πολιτών, για τη διασφάλιση ολιστικής προσέγγισης στην προστασία και υποστήριξη των ευάλωτων προσώπων που εμπίπτουν την αρμοδιότητά της.
- **Στην ψηφιακή και προγραμματική αξιοποίηση των δεδομένων που σχετίζονται με τα ευάλωτα πρόσωπα**, με σκοπό την περαιτέρω ενίσχυση και υποστήριξη των εφαρμοζόμενων πολιτικών και δράσεων.

Περαιτέρω, η Γενική Γραμματεία εστιάζει στη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις και εγγυήσεις που τίθενται με το Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, το οποίο περιλαμβάνει το σύνολο των νέων κανόνων για τη διαχείριση της μετανάστευσης και την ενίσχυση ενός κοινού συστήματος ασύλου σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και τέθηκε σε πλήρη εφαρμογή τον Ιούνιο του 2026. Στο πλαίσιο αυτό, έμφαση στον έγκαιρο εντοπισμό και την υποστήριξη των προσώπων με ειδικές ανάγκες υποδοχής και/ή χρηζόντων ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων ενισχύεται ακόμα περισσότερο, ώστε να διασφαλίζεται η πλήρης πρόσβασή τους στα δικαιώματα και η συμμετοχή τους στις διαδικασίες υποδοχής και ασύλου με ίσους όρους με τα μη ευάλωτα άτομα.

Στο πλαίσιο της αποστολής της, η Γενική Γραμματεία στοχεύει στην ευρύτερη ενίσχυση της προστασίας των ευάλωτων προσώπων τρίτων χωρών, με έμφαση στην πρόσβασή τους σε κρίσιμες υπηρεσίες. Παράλληλα, ιδιαίτερη προτεραιότητα δίνεται στην προστασία των θυμάτων εμπορίας. Αναγνωρίζοντας την πολυδιάστατη ευαλωτότητά τους, η Γενική Γραμματεία προωθεί την έγκαιρη ταυτοποίησή τους, τη διασφάλιση της άμεσης προστασίας τους, την πρόσβασή τους σε κατάλληλες δομές στήριξης και την παραπομπή τους σε εξειδικευμένες υπηρεσίες. Προς τον σκοπό αυτό, θα εκπονηθεί ειδικός Θεματικός Άξονας Στρατηγικής, εκτός της παρούσας Στρατηγικής, για την ενίσχυση της προστασίας των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, στον οποίο θα εξειδικεύονται οι απαραίτητες πολιτικές, παρεμβάσεις και μέτρα για την ενίσχυση των μηχανισμών πρόληψης, εντοπισμού και υποστήριξής τους.

Για τα ασυνόδευτα παιδιά ισχύει η Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων (2022) και, ως εκ τούτου, δεν περιλαμβάνονται σχετικές δράσεις στην παρούσα Εθνική Στρατηγική.

Βασικές αρχές

Η Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ευάλωτων Προσώπων βασίζεται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής

Ένωσης, στο Σύνταγμα της Χώρας και στο σχετικό διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό θεσμικό πλαίσιο. Λαμβάνει υπόψη επίσης διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα και καλές πρακτικές, ενώ παράλληλα αποσκοπεί στη διασύνδεση και συμπληρωματικότητα όλων των σχετικών πολιτικών και παρεμβάσεων.

Όλες οι δράσεις και οι ενέργειες των αρμόδιων φορέων και αρχών που αναλαμβάνουν την υλοποίηση της Στρατηγικής διέπονται από συγκεκριμένες βασικές αρχές, οι οποίες αποτελούν ταυτόχρονα κατευθυντήριες γραμμές και εργαλεία ερμηνείας για κάθε στόχο και δράση των τριών στρατηγικών πυλώνων.

Σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Στο προοίμιο της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα,⁴ δηλώνεται με τρόπο πανηγυρικό ότι η αναγνώριση της αξιοπρέπειας, που είναι σύμφυτη σε όλα τα μέλη της ανθρωπίνης οικογένειας καθώς και των ίσων και αναπαλλοτρίωτων δικαιωμάτων τους, αποτελεί το θεμέλιο της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης στον κόσμο. Παράλληλα, οι διεθνείς φορείς για τα ανθρώπινα δικαιώματα έχουν υπογραμμίσει ότι στόχος του διεθνούς πλαισίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι η διασφάλιση της προστασίας των πιο ευάλωτων από κάθε μορφής παραβίαση ή κατάχρηση των δικαιωμάτων τους. Περαιτέρω, η Ευρωπαϊκή Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι αξίες αυτές είναι κοινές στα κράτη μέλη και εντός μιας κοινωνίας που χαρακτηρίζεται από τον πλουραλισμό, την απαγόρευση των διακρίσεων, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη και την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών. Στο πλαίσιο αυτό, όλες οι δράσεις της Στρατηγικής καθοδηγούνται από μία προσέγγιση που βασίζεται στα ανθρώπινα δικαιώματα, αναγνωρίζοντας ότι οι πολίτες τρίτων χωρών, ανεξαρτήτως του νομικού τους καθεστώτος, είναι φορείς αυτών των δικαιωμάτων και η αξιοπρέπειά τους πρέπει πάντοτε να γίνεται σεβαστή.

Όλες οι δράσεις και οι παρεμβάσεις της Στρατηγικής πρέπει να διασφαλίζουν την παροχή προστασίας και εγγυήσεων σε όλους, εξασφαλίζοντας ότι κανένα πρόσωπο δεν υφίσταται διακρίσεις. Η αρχή αυτή, όπως αποτυπώνεται και στο άρθρο 21 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, απαγορεύει ειδικότερα τη διάκριση, τον αποκλεισμό, τον περιορισμό ή την προτίμηση ιδίως λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνοτικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών ή άλλων φρονημάτων, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, γέννησης, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού. Τα κράτη οφείλουν να διασφαλίζουν ότι δεν υφίσταται καμία μορφή άμεσης ή έμμεσης διάκρισης ενώπιον του νόμου, καθώς και κατά την υλοποίηση κάθε είδους πολιτικών, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη τις ανάγκες όσων ατόμων βρίσκονται σε ευάλωτες καταστάσεις. Στο πλαίσιο του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου ειδικότερα και της αρχής της ισότητας, σύμφωνα με το άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και το άρθρο 20 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρέπει να διασφαλίζεται ότι τα ευάλωτα πρόσωπα εντοπίζονται και λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες τους αυτές, ώστε να μπορούν να

⁴ Γενική Συνέλευση ΟΗΕ, [Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα](#), 10 Δεκεμβρίου 1948.

απολαύουν των δικαιωμάτων τους και να συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις ισότιμα με τους λοιπούς αιτούντες διεθνή προστασία.

Προσέγγιση που λαμβάνει υπόψιν ζητήματα Προστασίας (*protection-sensitive approach*)

Η Στρατηγική υιοθετεί μια προσέγγιση που λαμβάνει υπόψιν ζητήματα προστασίας των ευάλωτων προσώπων, σύμφωνα με την οποία όλες οι πολιτικές, τα προγράμματα και οι διαδικασίες οφείλουν να ενσωματώνουν μηχανισμούς έγκαιρου εντοπισμού, παραπομπής, αξιολόγησης και ανταπόκρισης, ήδη από το πρώτο σημείο επαφής με τα εν λόγω πρόσωπα. Η προσέγγιση αυτή διασφαλίζει ότι κάθε ενέργεια, ανεξαρτήτως του αρχικού της σκοπού (π.χ. υποδοχή, καταγραφή, ένταξη, υγειονομική ή κοινωνική υποστήριξη), ενσωματώνει την προστασία ως οριζόντια διάσταση, εξασφαλίζοντας τον έγκαιρο εντοπισμό των προσώπων που ενδέχεται να βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση ή να κινδυνεύουν από παραβιάσεις δικαιωμάτων, τη λήψη άμεσων και κατάλληλων μέτρων παραπομπής στις αρμόδιες υπηρεσίες, την αποφυγή κάθε δευτερογενούς βλάβης (*secondary harm*), τη διασφάλιση της εμπιστευτικότητας, της συναίνεσης και του σεβασμού της αξιοπρέπειας, καθώς και την καλλιέργεια ενός περιβάλλοντος εμπιστοσύνης και ασφάλειας που επιτρέπει την πρόσβαση στην προστασία και στη δικαιοσύνη χωρίς φόβο ή αποκλεισμό.

Συμμετοχικότητα και ενδυνάμωση του ευάλωτου πληθυσμού

Όλες οι δράσεις και παρεμβάσεις υπό την παρούσα Στρατηγική βασίζονται στην αρχή της συμμετοχικότητας, σύμφωνα με την οποία η άποψη του ευάλωτου πληθυσμού αποτελεί μέρος της διαδικασίας σχεδιασμού των δράσεων και πολιτικών που τον αφορούν. Οι αρμόδιες αρχές οφείλουν να ενδυναμώνουν τον πληθυσμό αυτό, εξασφαλίζοντας την ενεργή συμμετοχή του σε όλα τα στάδια: από τον σχεδιασμό και τη λήψη αποφάσεων έως την υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των προγραμμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, προωθείται η αξιοποίηση των γνώσεων, των ικανοτήτων και της ανθεκτικότητάς των προσώπων για τον εντοπισμό προβλημάτων και τη συνδιαμόρφωση αποτελεσματικών λύσεων. Προς το σκοπό αυτό, υποστηρίζονται σχετικές πρωτοβουλίες, λαμβάνοντας μέριμνα για συμπεριληπτική συμμετοχή και την ύπαρξη των αναγκαίων και κατάλληλων εγγυήσεων για τα ευάλωτα πρόσωπα. Με αυτόν τον τρόπο, διασφαλίζεται ότι τα προγράμματα είναι κατάλληλα, βιώσιμα και ανταποκρίνονται στις ανάγκες, τα χαρακτηριστικά και τις ιδιαίτερες συνθήκες των ωφελούμενων προσώπων, πάντοτε στο πλαίσιο των διεθνών προτύπων και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Βιωσιμότητα και αποτελεσματικότητα

Η αρχή της βιωσιμότητας διαπνέει όλες τις δράσεις και πολιτικές της Στρατηγικής, διασφαλίζοντας ότι οι παρεμβάσεις σχεδιάζονται με στόχο τη μακροπρόθεσμη αποτελεσματικότητα, τον ουσιαστικό αντίκτυπο και τη συνεχιζόμενη υποστήριξη. Οι δράσεις βασίζονται σε διαπιστωμένες ανάγκες των ευάλωτων προσώπων και αξιοποιούν καλές πρακτικές, θέτοντας σαφείς και επιτεύξιμους στόχους, ενώ παράλληλα διασφαλίζεται η παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησης, των

αποτελεσμάτων και της συνολικής επίδρασής τους. Επικεντρώνονται, επίσης, στην ενδυνάμωση και την αυτονομία του ευάλωτου πληθυσμού, ενισχύοντας τη συνεχιζόμενη προστασία και την αποτελεσματικότητα των δράσεων.

Στρατηγικοί πυλώνες δράσης

Για τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου πλαισίου προστασίας των ευάλωτων προσώπων στη χώρα μας, με σεβασμό στα δικαιώματα και την αξιοπρέπειά τους, έχουν προκριθεί τρεις στρατηγικοί πυλώνες δράσης.

Συγκεκριμένα, η Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ευάλωτων Προσώπων περιλαμβάνει τους εξής πυλώνες:

- 1. Ενίσχυση του πλαισίου προστασίας για ευάλωτα πρόσωπα**
- 2. Ενίσχυση της πρόσβασης των ευάλωτων προσώπων σε υπηρεσίες και υποστήριξη στην αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων τους**
- 3. Υποστήριξη μηχανισμού ανταπόκρισης: συντονισμός, εκπαίδευση, διαχείριση δεδομένων**

Δομή της Στρατηγικής: Κάθε στρατηγικός πυλώνας περιλαμβάνει συγκεκριμένους σκοπούς, οι οποίοι επιτυγχάνονται μέσω της υλοποίησης εφικτών και κατάλληλων στόχων. Για την επίτευξη των εν λόγω στόχων έχουν σχεδιαστεί δράσεις που διαμορφώνουν το πλαίσιο υλοποίησης των έργων, των δραστηριοτήτων και των προγραμμάτων όλων των εμπλεκόμενων φορέων και αρχών, αποσκοπώντας στην προστασία, υποστήριξη και ενδυνάμωση των ευάλωτων προσώπων καθώς και στην προώθηση των δικαιωμάτων τους και της κοινωνικής τους ένταξης. Κατά την υλοποίηση της Στρατηγικής, για κάθε σκοπό θα καθοριστούν συγκεκριμένοι δείκτες παρακολούθησης, οι οποίοι θα επιτρέπουν την αποτίμηση της προόδου και της αποτελεσματικότητας των επιμέρους δράσεων.

Πηγές χρηματοδότησης

Στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για την Προστασία των Ευάλωτων Προσώπων, οι δράσεις και τα έργα χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ESF+), το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας (ISF), το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF) και άλλα χρηματοδοτικά εργαλεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από την οικονομική ενίσχυση του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (EOX), δωρεές από κυβερνήσεις ξένων κρατών, ημεδαπά ή αλλοδαπά νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, διεθνείς οργανισμούς, ιδιωτικές δωρεές και εθνικούς πόρους.

Πυλώνας Ι: Ενίσχυση του πλαισίου προστασίας για ευάλωτα πρόσωπα

Η Πολιτεία αναγνωρίζει ότι τα πρόσωπα που εγκαταλείπουν τη χώρα καταγωγής τους ή την προηγούμενη χώρα συνήθους διαμονής τους αποτελούν μια ιδιαίτερα ευάλωτη κατηγορία πολιτών. Η ευαλωτότητα μπορεί να προκύπτει τόσο από ατομικούς παράγοντες, όπως η αναπηρία, η κατάσταση υγείας, η ηλικία ή προσωπικά χαρακτηριστικά, όσο και από παράγοντες που σχετίζονται με το περιβάλλον και τις συνθήκες, όπως η αναγκαστική φυγή, οι δύσκολες εμπειρίες, το επικίνδυνο ταξίδι καθώς και η άφιξη και διαβίωση σε μια νέα χώρα χωρίς την ύπαρξη υποστηρικτικού περιβάλλοντος, χωρίς γνώση της γλώσσας και της κουλτούρας, και, συχνά, χωρίς έγγραφα.

Στόχος της Πολιτείας είναι να εδραιώσει ένα ολοκληρωμένο σύστημα πρόληψης, αξιολόγησης και ανταπόκρισης, μειώνοντας τους παράγοντες ευαλωτότητας και ενισχύοντας το δίκτυο προστασίας γύρω από κάθε πολίτη τρίτης χώρας, περιορίζοντας έτσι τις συνέπειες της ευάλωτης θέσης στην οποία βρίσκεται ή ενδέχεται να περιέλθει.

Για την ενίσχυση του συστήματος προστασίας των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών, απαιτείται η ανάπτυξη δράσεων και παρεμβάσεων σε πολλαπλά επίπεδα: στην εφαρμογή εργαλείων και διαδικασιών για τον έγκαιρο εντοπισμό ευάλωτων ατόμων, στην ολιστική εκτίμηση των αναγκών τους, στη στελέχωση των απαραίτητων υπηρεσιών με εκπαιδευμένο προσωπικό, στον σχεδιασμό εξατομικευμένων πλάνων, στην ενίσχυση της συμμετοχής των ατόμων αυτών στις διαδικασίες υποστήριξης και ενδυνάμωσής τους, στην απρόσκοπτη και σταθερή πρόσβαση σε κατάλληλες υπηρεσίες προστασίας και υποστήριξης, στην ενίσχυση των μηχανισμών ανταπόκρισης, στην ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας και στην ενίσχυση της δυνατότητας αυτών των προσώπων να ζουν αυτόνομα και με αξιοπρέπεια, μέσω της άρσης των εμποδίων που δυσχεραίνουν την ισότιμη συμμετοχή τους στην κοινωνική ζωή.

Σκοπός 1: Διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών και διαδικασιών για ευάλωτα πρόσωπα που διαμένουν σε ΚΥΤ/ΚΕΔ και ΕΔΠΦΑΑ

Στόχος 1: Υποστήριξη στη καθιέρωση προτυποποιημένων διαδικασιών εντοπισμού και αξιολόγησης ευαλωτότητας, παραπομπής και διαχείρισης υποθέσεων για τα ευάλωτα πρόσωπα που διαμένουν στις δομές αρμοδιότητας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς

Βασικός στόχος της Πολιτείας είναι ο έγκαιρος εντοπισμός των ευάλωτων προσώπων που ενδέχεται να έχουν ειδικές ανάγκες υποδοχής, η ολοκληρωμένη εκτίμηση των αναγκών τους και η παροχή εξατομικευμένης υποστήριξης, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες στις οποίες βρίσκονται. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, απαιτείται η ενίσχυση και η εναρμόνιση των διαδικασιών εντοπισμού, αξιολόγησης καθώς και συντονισμένης διαχείρισης και παραπομπής των υποθέσεων τους, προκειμένου να διασφαλιστεί η κατάλληλη προστασία και φροντίδα, σε όλα τα στάδια της

διαδικασίας υποδοχής και ασύλου. Ο εντοπισμός και η εκτίμηση της ευαλωτότητας πρέπει να ξεκινά το συντομότερο δυνατό και να επανεκτιμάται καθ' όλη τη διάρκεια της παραμονής του προσώπου στις δομές αρμοδιότητας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου. Η καθιέρωση ενός σαφούς και ομοιόμορφου πλαισίου διαδικασιών θα διασφαλίσει ότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες είναι επαρκείς, συνεκτικές και προσαρμοσμένες στις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε ατόμου. Η Γενική Γραμματεία θα λειτουργήσει υποστηρικτικά προς τις καθιερωμένες διαδικασίες που εφαρμόζονται ήδη από την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης.

Δράση 1.1: Συμβολή στην ανάπτυξη, αναθεώρηση και επικαιροποίηση εργαλείου εντοπισμού ευαλωτότητας και στη διαμόρφωση πρότυπων διαδικασιών για έγκαιρη και αποτελεσματική αξιολόγηση ειδικών αναγκών

Η ευαλωτότητα αναφέρεται σε καταστάσεις που έχουν σαν αποτέλεσμα ένα άτομο να χρήζει ειδικών αναγκών υποδοχής ή/και ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων. Γίνεται δεκτό ότι η ευαλωτότητα δεν είναι πάντα άμεσα εμφανής αλλά μπορεί να ανακύψει, να εκδηλωθεί ή να επιδεινωθεί σε μεταγενέστερο στάδιο.

Κατά τη διάρκεια της παραμονής στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης, τις Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές, καθώς και αργότερα κατά τη διαμονή των προσώπων σε Ελεγχόμενες Δομές Προσωρινής Φιλοξενίας Αιτούντων Άσυλο, είναι αναγκαίο να πραγματοποιείται ο εντοπισμός και η αξιολόγηση της ευαλωτότητας καθώς και να αναγνωρίζονται τυχόν παράγοντες και καταστάσεις που ενδέχεται να ενέχουν σοβαρό βαθμό επικινδυνότητας για ένα πρόσωπο. Ο έγκαιρος και συστηματικός εντοπισμός των περιπτώσεων αυτών καθώς και η ολοκληρωμένη αξιολόγηση των αναγκών των εν λόγω προσώπων είναι κρίσιμα για την πρόληψη της επιδείνωσης της κατάστασής τους ή της έκθεσής τους σε νέους κινδύνους, καθώς και για τη διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών υποδοχής, την πρόσβασή τους στις απαραίτητες υπηρεσίες, με βάση τις ανάγκες τους και την παραπομπή τους στις κατάλληλες διαδικασίες. Στο πλαίσιο της ενίσχυσης αυτού του μηχανισμού, θα συγκροτηθεί ομάδα εργασίας με τη συμμετοχή της Γενικής Γραμματείας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας, της Γενικής Γραμματείας Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο και της Γενικής Γραμματείας Μεταναστευτικής Πολιτικής, η οποία θα αναλάβει την ανάπτυξη, αναθεώρηση και επικαιροποίηση των σχετικών εργαλείων, λαμβάνοντας υπόψη και αξιοποιώντας τα υπάρχοντα εργαλεία, την εμπειρία από το πεδίο και τις βέλτιστες πρακτικές σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Στόχος των εργαλείων αυτών και των αντίστοιχων διαδικασιών είναι η καθιέρωση μιας ενιαίας, ομοιόμορφης και δομημένης μεθοδολογίας για τον εντοπισμό ενδείξεων ευαλωτότητας, τον προσδιορισμό κατηγοριών ευαλωτοτήτων και τη διαχείριση των ατόμων που χρήζουν ειδικών συνθηκών υποδοχής ή/και ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων, σύμφωνα με τη νέα Οδηγία σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία, τον Κανονισμό για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας διεθνούς προστασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τον Κανονισμό για τη θέσπιση ελέγχου διαλογής, στο πλαίσιο του Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο.

Το πρώτο εργαλείο επικεντρώνεται στον αρχικό εντοπισμό της ευαλωτότητας, με κύριο στόχο την ταυτοποίηση των ατόμων που ενδέχεται να είναι ευάλωτα και την άμεση παραπομπή τους σε αρμόδιους επαγγελματίες. Μέσω μιας μη εξαντλητικής λίστας δεικτών και ενδείξεων, που καλύπτει σωματικούς, ψυχοκοινωνικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες, καθορίζονται οι κατηγορίες ευάλωτων προσώπων και οι ενδείξεις ειδικών αναγκών υποδοχής που απορρέουν από ιδιαίτερες

περιστάσεις ενώ παράλληλα προβλέπονται οι περιπτώσεις που απαιτούν άμεση αξιολόγηση και ταχεία ανταπόκριση, ιδίως σε περιπτώσεις αυξημένου κινδύνου. Επιπλέον, ορίζονται οι αρμοδιότητες του προσωπικού καθώς και οι διαδικασίες για την καταγραφή πληροφοριών σχετικά με τις ευαλωτότητες των αιτούντων και την ενημέρωση των συναρμόδιων αρχών.

Το δεύτερο εργαλείο παρέχει λεπτομερή εκτίμηση των ειδικών αναγκών υποδοχής του ατόμου, αξιολογώντας την προσωπική του κατάσταση και το περιβάλλον στο οποίο βρίσκεται, ώστε οι επαγγελματίες να διαμορφώνουν ολοκληρωμένη εικόνα και να καθορίζουν τις κατάλληλες ενέργειες υποστήριξης και απόκρισης, εξασφαλίζοντας την αποτελεσματικότερη δυνατή παρέμβαση.

Δράση 1.2: Ανάπτυξη πρωτοκόλλου διαχείρισης υποθέσεων, αναφοράς και παραπομπής

Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα ευάλωτα πρόσωπα λαμβάνουν την κατάλληλη υποστήριξη, είναι καίρια η ανάπτυξη ενός πρωτοκόλλου που ενεργοποιείται μετά τον εντοπισμό της ευαλωτότητας και την εκτίμηση των ειδικών αναγκών υποδοχής τους, στο οποίο θα περιγράφονται όλα τα βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν, παρέχοντας σαφείς οδηγίες για την παρακολούθηση της υπόθεσής τους και την κάλυψη αυτών των αναγκών. Ανάλογα με την κατηγορία ευαλωτότητας, το πρωτόκολλο θα καθορίζει και θα περιγράφει τα στάδια της διαδικασίας εκτίμησης και αξιολόγησης των πληροφοριών και των αναγκών του προσώπου καθώς και της ανάπτυξης και της εφαρμογής ενός εξατομικευμένου πλάνου παρέμβασης. Το πλάνο παρέμβασης δύναται να περιλαμβάνει άμεσες ενέργειες, διασύνδεση με φορείς ή παραπομπές σε εξειδικευμένες υπηρεσίες, όπως υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης, ψυχολογικής υποστήριξης, φιλοξενίας σε ξενώνες, κοινωνικής μέριμνας, νομικής βοήθειας ή συνοδείας σε ιατρικούς φορείς. Η ανάπτυξη, επικαιροποίηση και αναθεώρηση του ανωτέρω πρωτοκόλλου θα πραγματοποιείται σε συνεργασία με τις συναρμόδιες υπηρεσίες, κατά τρόπο που να υποστηρίζει τις υφιστάμενες διαδικασίες, τους μηχανισμούς και τα διαθέσιμα εργαλεία.

Η ανάπτυξη ενός τέτοιου πρωτοκόλλου είναι κρίσιμη για την ομαλή και αποτελεσματική διαχείριση υποθέσεων, ιδιαίτερα όταν το άτομο έχει πολλαπλές και σύνθετες ανάγκες που απαιτούν συντονισμό μεταξύ διαφόρων υπηρεσιών, περιοδική επανεκτίμηση αναγκών και συνεχή παρακολούθηση, καθώς και για τη διασφάλιση της συνέχειας της παρεχόμενης φροντίδας και της παρακολούθησης της υπόθεσής του σε περιπτώσεις μετακίνησης μεταξύ δομών. Ιδιαίτερη μέριμνα θα ληφθεί και για την υποστήριξη σε επιζώντες και επιζώσες επιχειρήσεων έρευνας και διάσωσης, μέσω της διασφάλισης της άμεσης παροχής πρώτων βοηθειών ψυχικής υγείας.

Στο πλαίσιο αυτό, θα δοθεί έμφαση και στην καθιέρωση ενός κοινού μηχανισμού παραπομπής των ευάλωτων προσώπων σε αρμόδιους φορείς και στη διασύνδεσή τους με τις κατάλληλες υπηρεσίες, με στόχο τη διασφάλιση της έγκαιρης και κατάλληλης υποστήριξής τους. Κεντρικά στοιχεία του μηχανισμού θα αποτελούν η αποτύπωση και χαρτογράφηση των διαθέσιμων υπηρεσιών, η χρήση τυποποιημένων εντύπων παραπομπής και η θέσπιση σαφών διαδικασιών παρακολούθησης της πορείας κάθε παραπομπής. Οι παραπομπές θα πραγματοποιούνται από επαγγελματίες που κατέχουν την αναγκαία τεχνική επάρκεια, γνώση και εμπειρία, οι οποίοι θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τις ανάγκες του ατόμου και να το παραπέμπουν στις κατάλληλες υπηρεσίες, διασφαλίζοντας την αποτελεσματική διασύνδεσή του με αυτές. Λαμβάνοντας υπόψη το ιστορικό του ατόμου, τις πληροφορίες και τις ανάγκες που έχουν αναδειχθεί, καθώς και τους σχετικούς παράγοντες επικινδυνότητας, το πρωτόκολλο θα επιτρέπει την κατάλληλη απόκριση και κάλυψη αυτών των αναγκών. Περαιτέρω, θα καθοδηγεί τους επαγγελματίες στην διαμόρφωση ολιστικών και

εξατομικευμένων σχεδίων φροντίδας, σε συνεργασία με το ίδιο το πρόσωπο και με σεβασμό στην αυτονομία και τη συγκατάθεση με στόχο την ενδυνάμωσή του και τη μείωση του κινδύνου εμφάνισης νέων παραγόντων ευαλωτότητας ή επιδείνωσης των υφιστάμενων.

Δράση 1.3: Καθιέρωση διεπιστημονικών ομάδων εκπαιδευμένων στην υποστήριξη ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών

Η παροχή στοχευμένης και ολιστικής υποστήριξης σε ευάλωτους πολίτες τρίτων χωρών απαιτεί έναν συντονισμένο μηχανισμό διαχείρισης των υποθέσεων και κάλυψης των αναγκών τους. Για τον σκοπό αυτό, προβλέπεται η καθιέρωση διεπιστημονικών ομάδων εντός των δομών της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΥΠΥΤ), οι οποίες θα ενισχύουν τις υφιστάμενες διαδικασίες και θα λειτουργούν ως σημείο αναφοράς για τον εντοπισμό, την παρακολούθηση και την παραπομπή των ευάλωτων προσώπων, διασφαλίζοντας την παροχή εξατομικευμένων παρεμβάσεων αναφορικά με ζητήματα στέγασης, υγειονομικής περίθαλψης, ψυχοκοινωνικής και νομικής υποστήριξης. Οι ομάδες αυτές θα απαρτίζονται από εξειδικευμένους στην προστασία ευάλωτων προσώπων επαγγελματίες, όπως κοινωνικούς λειτουργούς, ψυχολόγους, νομικούς συμβούλους και διερμηνείς και θα συνεργάζονται στενά με το Κλιμάκιο Ιατρικού Ελέγχου και Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης της δομής.

Η εκπαίδευση και η κατάρτισή τους σε θέματα ευαλωτότητας και διαχείρισης υποθέσεων ευάλωτων προσώπων θα είναι διαρκής, ενώ θα αναπτύσσουν στενή συνεργασία με φορείς της κοινωνίας των πολιτών, διεθνείς οργανισμούς και ευρωπαϊκούς φορείς.

Η λειτουργία των διεπιστημονικών ομάδων θα υποστηρίζεται μέσω της παροχής κατάλληλης διερμηνείας και της διασφάλισης προσβάσιμων τρόπων επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένης της πρόβλεψης για ειδικές ρυθμίσεις για την επικοινωνία με άτομα με προβλήματα ακοής ή ομιλίας καθώς και με άτομα που δεν διαθέτουν δεξιότητες γραφής ή ανάγνωσης. Παράλληλα, η λειτουργία τους θα ενισχυθεί μέσω ενός μηχανισμού παρακολούθησης και αξιολόγησης, ώστε να εξασφαλίζεται η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, καθώς και η διαρκής προσαρμογή τους στις ανάγκες των ευάλωτων προσώπων.

Στόχος 2: Διασφάλιση της πρόσβασης σε ειδικές συνθήκες υποδοχής, ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις και δικαιώματα στις δομές αρμοδιότητας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου

Η Γενική Γραμματεία, σε συνεργασία με τις συναρμόδιες υπηρεσίες, θέτει ως βασική προτεραιότητα την διασφάλιση της απρόσκοπτης πρόσβασης των ευάλωτων προσώπων σε ειδικές συνθήκες υποδοχής και ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις, καθώς και την πλήρη απόλαυση των δικαιωμάτων τους, εντός των δομών αρμοδιότητας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου. Μέσω της εξειδίκευσης των ειδικών αναγκών υποδοχής και της ανάπτυξης προτύπων και δεικτών, επιδιώκεται η καλύτερη αντιστοίχισή τους με τις διαφορετικές κατηγορίες ευαλωτότητας, ενισχύοντας με το τρόπο αυτό την ποιότητα των παραπομπών και των παρεχόμενων υπηρεσιών. Παράλληλα, η αποτύπωση και χαρτογράφηση των ειδικών συνθηκών στις δομές φιλοξενίας θα συμβάλει στην καλύτερη προσαρμογή της λειτουργίας τους στις ανάγκες των φιλοξενούμενων, διευκολύνοντας την

αξιολόγηση, την παρακολούθηση και τη λήψη στοχευμένων μέτρων για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και της πρόσβασης στις αναγκαίες υπηρεσίες.

Δράση 2.1: Εξειδίκευση των «ειδικών αναγκών υποδοχής», «ειδικών συνθηκών υποδοχής» και «ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων» με ανάπτυξη προτύπων, δεικτών και αντιστοίχισή τους με κατηγορίες ευαλωτότητας.

Λαμβάνοντας υπόψη το ισχύον θεσμικό πλαίσιο αλλά και το Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, κρίνεται ως καθοριστικής σημασίας η εξειδίκευση των προβλεπόμενων «ειδικών αναγκών υποδοχής», «ειδικών συνθηκών υποδοχής», «ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων» και «επαρκούς υποστήριξης» κατά την υποδοχή και την εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας, σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο, ιδίως με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης καθώς και με τη Γενική Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής και ιδίως την Υπηρεσία Ασύλου. Παράλληλα, η αντιστοίχισή τους με τις διάφορες κατηγορίες ευαλωτότητας και η ανάπτυξη σχετικών προτύπων με ποσοτικούς και ποιοτικούς δείκτες, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές διαθέσιμες κατευθυντήριες γραμμές και καλές πρακτικές, θα συμβάλουν στη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών, θα διευκολύνουν τη διαδικασία αξιολόγησης και παρακολούθησης, καθώς και την αποτελεσματική ανταπόκριση στις ιδιαίτερες ανάγκες των ευάλωτων προσώπων, τόσο στον τομέα της υποδοχής όσο και του ασύλου.

Καίρια προτεραιότητα για τη διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών και διαδικασιών για ευάλωτα πρόσωπα που διαμένουν στις δομές αρμοδιότητας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, όπως τα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ), οι Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές (ΚΕΔ) και οι Ελεγχόμενες Δομές Προσωρινής Φιλοξενίας Αιτούντων Άσυλο (ΕΠΔΦΑΑ), είναι η απρόσκοπτη πρόσβαση στις ειδικές συνθήκες υποδοχής/ ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις που ορίζει το οικείο θεσμικό πλαίσιο. Πιο συγκεκριμένα οι ειδικές συνθήκες υποδοχής, περιλαμβάνουν τόσο γενικές όσο και ειδικές πτυχές, που ανταποκρίνονται στις αυξημένες ανάγκες των ευάλωτων προσώπων, αλλά και κάθε προσώπου που χρήζει ειδικών αναγκών υποδοχής, διασφαλίζοντας παράλληλα την απρόσκοπτη άσκηση των σχετικών δικαιωμάτων τους και την ανεμπόδιστη πρόσβαση τους σε υπηρεσίες. Οι εν λόγω ειδικές συνθήκες, συνίστανται κατά βάση, στην προσαρμογή των συνθηκών υποδοχής στις ιδιαίτερες ανάγκες που απορρέουν από τις διαφορετικές μορφές ευαλωτότητας, όπως η προσαρμοσμένη ανά κατηγορία ευαλωτότητας ενημέρωση, οι κατάλληλες υλικές συνθήκες υποδοχής (όπως η στέγαση και η σίτιση), καθώς και η πρόσβαση σε εξειδικευμένες υποστηρικτικές ιατρικές και ψυχοκοινωνικές υπηρεσίες.

Δράση 2.2: Αποτύπωση και χαρτογράφηση των ειδικών συνθηκών υποδοχής στις δομές υπό την εποπτεία του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου

Λαμβάνοντας υπόψη την εξειδίκευση των ειδικών συνθηκών υποδοχής για τα ευάλωτα πρόσωπα και στο πλαίσιο των υφιστάμενων εργαλείων και διαδικασιών, προτεραιότητα αποτελεί η συστηματική αποτύπωση και χαρτογράφηση των συνθηκών αυτών στις υφιστάμενες δομές του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο. Η χαρτογράφηση θα πραγματοποιηθεί από ομάδες αποτελούμενες από στελέχη της Γενικής Γραμματείας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας και της Γενικής Γραμματείας Υποδοχής

Αιτούντων Άσυλο, οι οποίες θα επισκεφθούν τις δομές και θα αποτυπώσουν την υφιστάμενη κατάσταση.

Σύμφωνα με τα πρότυπα ποιότητας του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA)⁵ η χαρτογράφηση θα περιλαμβάνει την αξιολόγηση βασικών παραμέτρων, όπως η προσβασιμότητα για άτομα με αναπηρία και η ασφάλεια των δομών (βλ. φωτισμός, διακριτοί χώροι για γυναίκες), οι διαθέσιμοι χώροι για την απασχόληση παιδιών και γυναικών, η παρουσία εξειδικευμένων επαγγελματιών και οι παρεχόμενες υπηρεσίες, καθώς και η παροχή ενημερωτικών και ενδυναμωτικών σεμιναρίων, εστιασμένων σε συγκεκριμένες κατηγορίες ευάλωτων προσώπων. Επιπλέον, θα εξεταστεί η ύπαρξη και η καταλληλότητα των υποδομών υγιεινής (διαχωρισμένες και προσβάσιμες τουαλέτες για άνδρες και γυναίκες), καθώς και η μέριμνα για ιδιαίτερα ευάλωτες ομάδες, όπως θύματα έμφυλης βίας ή ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα, διασφαλίζοντας ότι οι δομές ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες ανάγκες του κάθε φιλοξενούμενου. Τέλος, θα καταγραφούν οι διαθέσιμες υπηρεσίες πλησίον της δομής, όπως Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου/ Αυτοτελή Κλιμάκια Ασύλου, νοσοκομεία, κέντρα υγείας, σχολεία, δομές ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και νομικής βοήθειας, καθώς και η προσβασιμότητά τους, λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως η απόσταση, τα διαθέσιμα μέσα μεταφοράς και τυχόν άλλα εμπόδια στην πρόσβαση για ευάλωτες ομάδες, συμπεριλαμβανομένης της έλλειψης υπηρεσιών διερμηνείας. Η δράση θα υλοποιηθεί σε συνεργασία με τις συναρμόδιες υπηρεσίες, όπως η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, και θα λάβει υπόψη της υπάρχουσες χαρτογραφήσεις.

Η συγκεκριμένη χαρτογράφηση θα συμβάλει στην τεκμηριωμένη αντιστοίχιση των ειδικών αναγκών υποδοχής με τις κατάλληλες δομές φιλοξενίας, διευκολύνοντας τη στέγαση ή/και μετακίνηση ευάλωτων ατόμων σε δομές υποδοχής που ανταποκρίνονται στις συγκεκριμένες ανάγκες τους, όπως η παροχή κατάλληλης στέγασης και ψυχολογικής υποστήριξης. Επιπλέον, η χαρτογράφηση θα λειτουργήσει και ως εργαλείο εντοπισμού των απαραίτητων βελτιώσεων και προσαρμογών συμβάλλοντας στην ανάπτυξη και εφαρμογή ενός σχεδίου προσαρμογής των υποδομών στις ειδικές ανάγκες υποδοχής, συμπεριλαμβανομένων παρεμβάσεων όπως η δημιουργία ασφαλών χώρων για γυναίκες. Τέλος, η διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης εικόνας του υφιστάμενου συστήματος υποδοχής και των ειδικών συνθηκών αναμένεται να συμβάλει στην εκτίμηση των αναγκών των ευάλωτων προσώπων και στον σχεδιασμό νέων υπηρεσιών ή/και δομών για την αποτελεσματικότερη κάλυψη των αναγκών τους.

Απώτερος στόχος των ανωτέρω είναι η διασφάλιση ότι τα ευάλωτα πρόσωπα διαμένουν σε δομές φιλοξενίας προσαρμοσμένες στις ανάγκες τους και λαμβάνουν τις κατάλληλες υπηρεσίες υποστήριξης, βάσει των αναγκών τους.

Στόχος 3: Διασφάλιση υποστηρικτικού προ-ενταξιακού και ενταξιακού πλαισίου για ευάλωτα πρόσωπα

Προκειμένου να διευκολυνθεί η μετάβαση των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών από τις δομές αρμοδιότητας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, στις οποίες διαμένουν κατά τη διάρκεια

⁵ EASO, [Guidance on reception conditions: operational standards and indicators](#), 2016; EUAA, [Guidance on Reception: Operational standards and indicators](#), May 2024; EUAA [Guidance on Vulnerability in Asylum and Reception: Operational standards and indicators](#), May 2024.

εξέτασης της αίτησής τους για διεθνή προστασία, προς την κοινωνική τους ένταξη, μετά τη χορήγηση καθεστώτος διεθνούς προστασίας, είναι απαραίτητη η ανάπτυξη ενός υποστηρικτικού πλαισίου προσαρμοσμένου στις ιδιαίτερες ανάγκες τους, το οποίο θα συμβάλλει στην απόκτηση των απαραίτητων εφοδίων για την ομαλή ένταξή τους στην κοινωνία και την επίτευξη της αυτονομίας τους. Η δημιουργία στοχευμένων προ-ενταξιακών δράσεων και η σύσταση μηχανισμού υποστήριξης της ένταξης για ευάλωτα πρόσωπα θα διασφαλίσουν την παροχή κατάλληλης καθοδήγησης και υποστήριξης, προσαρμοσμένης στις ανάγκες τους και στο πλαίσιο των υφιστάμενων δομών.

Δράση 3.1: Σχεδιασμός και υλοποίηση στοχευμένων προ-ενταξιακών δράσεων για ευάλωτα πρόσωπα

Προκειμένου να υποστηριχθούν τα ευάλωτα πρόσωπα κατά το προενταξιακό στάδιο, θα σχεδιαστούν και θα υλοποιηθούν στοχευμένες δράσεις προσαρμοσμένες στις διαφορετικές μορφές ευαλωτότητας, με στόχο την ενίσχυση των γνώσεων και δεξιοτήτων τους, σε συνεργασία τόσο με την Γενική Γραμματεία Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο και ιδίως την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, όσο και με τη Γενική Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής και ειδικότερα τη Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης. Η ενίσχυση των γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων τους κατά το διάστημα της παραμονής τους σε δομές φιλοξενίας θα συμβάλει στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης στον εαυτό τους, συντελώντας στην ανεξαρτησία και την ευημερία τους. Επιπλέον, η παροχή προσαρμοσμένης προ-ενταξιακής στήριξης σε πρόσωπα με ευαλωτότητες και ειδικές ανάγκες υποδοχής είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της ισότιμης και απρόσκοπτης άσκησης των δικαιωμάτων τους καθώς και της πρόσβασής τους στις απαιτούμενες υπηρεσίες.

Οι εν λόγω δράσεις θα αφορούν πρωτίστως την παρακολούθηση βασικών μαθημάτων ελληνικής γλώσσας (πρακτική συνομιλία, χρήσιμες φράσεις), αλλά και την παρακολούθηση εργαστηρίων ανάπτυξης δεξιοτήτων για την καθημερινή ζωή στην Ελλάδα (πρακτικές δεξιότητες, στέγαση, συγκοινωνίες, δημόσιες υπηρεσίες, συναλλαγές, ψώνια), εργαστηρίου ψυχολογικής υποστήριξης και ενδυνάμωσης (για διαχείριση άγχους/πίεσης/τραύματος και προαγωγή της ψυχικής υγείας και της αυτοπεποίθησης), την παροχή συμβουλευτικής (mentoring) από άλλους δικαιούχους καθεστώτος διεθνούς προστασίας, την παρακολούθηση εργαστηρίου αναζήτησης εργασίας και εργασιακής συμβουλευτικής (σύνταξη βιογραφικού, έρευνα για εργασία, ενημέρωση για δικαιώματα και υποχρεώσεις εργαζομένων), καθώς και την ενημέρωση για τον ευρωπαϊκό τρόπο ζωής.

Κατά τον σχεδιασμό των δράσεων, μέλη της ομάδας στόχου με εκπροσώπηση διαφορετικών εθνικοτήτων, θρησκειών, φύλων και ηλικιών θα συμβάλουν με την οπτική και την εμπειρία τους. Η πρότερη ανατροφοδότηση από την ομάδα στόχο και τους επαγγελματίες πεδίου καθώς και η συνεργασία με εξειδικευμένους εταίρους θα διασφαλίσουν την ανάπτυξη δράσεων που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των ευάλωτων προσώπων και, μέσω της κατάλληλης καθοδήγησης και στήριξης, θα συμβάλλουν στην αποτελεσματική προ-ένταξή τους.

Δράση 3.2: Ανάπτυξη μηχανισμού υποστήριξης για ευάλωτους δικαιούχους διεθνούς προστασίας

Με βάση το θεσμικό πλαίσιο,⁶ την Εθνική Στρατηγική για την Ένταξη, σχετικά σχέδια δράσης⁷ καθώς και έρευνες που διεξήχθησαν με ευάλωτα πρόσωπα⁸, δικαιούχους διεθνούς προστασίας,⁹ η έγκαιρη και στοχευμένη υποστήριξη των ευάλωτων δικαιούχων διεθνούς προστασίας είναι κρίσιμη για την ομαλή μετάβασή τους από το πλαίσιο των δομών φιλοξενίας στην αυτόνομη διαβίωση και για την επιτυχή ένταξή τους στην κοινωνία. Η κατάλληλη καθοδήγησή τους μπορεί παράλληλα να αποτρέψει την επιδείνωση των ευάλωτοτήτων και των φαινομένων περιθωριοποίησης και εκμετάλλευσης, καθώς και να αμβλύνει τις ενταξιακές προκλήσεις.

Με βάση την αρχή της συμπερίληψης και της ισότιμης πρόσβασης στην πληροφορία και με στόχο την κατανόηση των διαδικασιών, τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε υπηρεσίες και την ενίσχυση της ικανότητας διεκπεραίωσης βασικών διοικητικών ενεργειών, η Γενική Γραμματεία θα συνεργαστεί με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης της Γενικής Γραμματείας Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο και τη Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης της Γενικής Γραμματείας Μεταναστευτικής Πολιτικής για την υλοποίηση μέτρων που θα παρέχουν προσαρμοσμένη υποστήριξη κατά την περίοδο που ακολουθεί αμέσως μετά την αναγνώριση των προσώπων ως δικαιούχων καθεστώτος διεθνούς προστασίας στα ακόλουθα επίπεδα:

- Σύνδεση με αρμόδιους φορείς, όπως τα Κέντρα Ένταξης Μεταναστών, Κέντρα Κοινότητας και το HELP DESK της Διεύθυνσης Κοινωνικής Ένταξης, για την αποτελεσματική υποστήριξη των δικαιούχων που χρήζουν πρόσθετης καθοδήγησης, με ανάλογη ενίσχυση και προσαρμογή των υπηρεσιών των φορέων αυτών στις ιδιαίτερες ανάγκες των ευάλωτων προσώπων.
- Διασύνδεση με φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών και Διεθνείς Οργανισμούς που προσφέρουν υπηρεσίες.
- Διάθεση ενημερωτικού υλικού σε ψηφιακή μορφή με πληροφορίες και οδηγίες εστιασμένες σε ζητήματα, διαδικασίες και υπηρεσίες που αφορούν ειδικότερα τα ευάλωτα πρόσωπα (π.χ. πρόσβαση σε επιδόματα και εξειδικευμένες υπηρεσίες).
- Η παράταση της παροχής υλικών συνθηκών υποδοχής σε ειδικές κατηγορίες δικαιούχων (σύμφωνα με το άρ. 153 παρ. 10 ν. 5307/2026)¹⁰.
- Η διασύνδεση με τα διαθέσιμα στεγαστικά προγράμματα.

■ ⁶ Άρ. 20 και 35 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1347 σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των ανιθαγενών ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας, για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/109/ΕΚ του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

⁷ Όπως το «[Σχέδιο Δράσης για την Ένταξη και την Συμπερίληψη 2021-2027](#)» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και την «[Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και Μείωση της Φτώχειας, 2022](#)» του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

⁸ UNHCR, «[2022 Inter-agency participatory assessment in Greece - Focused on people with specific needs in Greece](#)».

⁹ [2023 Interagency Protection Monitoring of Refugees in Greece](#)

¹⁰ Άρθρο 153 παρ. 10 ν. 5307/2026: «Με απόφαση του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου δύνανται να καθορίζονται ειδικές κατηγορίες δικαιούχων για τις οποίες παρατείνεται η παροχή υλικών συνθηκών υποδοχής ή η προθεσμία αποχώρησης, όπως ιδίως για όσους πάσχουν από σοβαρή ασθένεια.»

Σκοπός 2: Διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών και διαδικασιών για ευάλωτα πρόσωπα εκτός ΚΥΤ/ΚΕΔ και ΕΔΠΦΑΑ

Στόχος 1: Διασφάλιση πρόσβασης σε ειδικά διαμορφωμένα στεγαστικά προγράμματα για ευάλωτα πρόσωπα

Σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο¹¹, σε όλους τους αιτούντες διεθνή προστασία παρέχονται υλικές συνθήκες υποδοχής από την υποβολή της αίτησης παροχής διεθνούς προστασίας. Οι υπηρεσίες στέγασης παρέχονται αυτή τη στιγμή κυρίως στις δομές φιλοξενίας που τελούν υπό την εποπτεία της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ/ΚΕΔ και ΕΔΠΦΑΑ) αλλά δύναται να παρέχονται και σε διαμερίσματα, ιδιωτικές κατοικίες, ξενώνες ή ξενοδοχεία. Για τη διασφάλιση των εγγυήσεων που προβλέπονται για τα πρόσωπα με ειδικές ανάγκες υποδοχής, προωθείται η λειτουργία εξειδικευμένων θέσεων φιλοξενίας, ενώ αναγνωρίζεται η ανάγκη στεγαστικής και εξειδικευμένης υποστήριξης σε ευάλωτες ομάδες προσώπων, όπως ενδεικτικά μόνες γυναίκες, μονογονεϊκές οικογένειες, οικογένειες με ανήλικα παιδιά με σοβαρές ή χρόνιες ασθένειες, θύματα έμφυλης βίας και θύματα εμπορίας ανθρώπων.

Για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό ενός εξειδικευμένου συστήματος φιλοξενίας, η Γενική Γραμματεία θα αξιολογήσει τα στοιχεία που προκύπτουν από τη χαρτογράφηση των υφιστάμενων ειδικών συνθηκών υποδοχής στις δομές που λειτουργούν υπό την εποπτεία της ΥΠΥΤ καθώς και τα δεδομένα που αφορούν ευάλωτα πρόσωπα, τα οποία διαμένουν στον αστικό ιστό, σε συνθήκες αστεγιάς ή σε επισφάλειας, με στόχο το σχεδιασμό και την υλοποίηση κατάλληλων στεγαστικών προγραμμάτων που θα συνοδεύονται από υποστηρικτικές υπηρεσίες.

Δράση 1.1: Λειτουργία θέσεων φιλοξενίας για ευάλωτα πρόσωπα

Η δράση στοχεύει στην εξασφάλιση ενός επαρκούς βιοτικού επιπέδου διαβίωσης και στην κατοχύρωση συνθηκών ασφάλειας, αξιοπρέπειας και προστασίας για αιτούντες διεθνή προστασία με ειδικές ανάγκες υποδοχής, έως την ολοκλήρωση της διαδικασίας εξέτασης της αίτησης διεθνούς προστασίας τους. Βασικός άξονας της δράσης αποτελεί η παροχή θέσεων στέγασης σε διαμερίσματα, ξενώνες ή ξενοδοχεία πλησίον δομών υγείας και βασικών υπηρεσιών και η παροχή υποστηρικτικής φροντίδας και προσαρμοσμένων υπηρεσιών, όπως ενημέρωση και συμβουλευτική σχετικά με διαδικασίες που αφορούν τα ευάλωτα πρόσωπα, ψυχοκοινωνική υποστήριξη, διασφάλιση πρόσβασης σε δομές υγείας ή άλλες υπηρεσίες, διερμηνεία ή/και διαμεσολάβηση, νομική συμβουλευτική, εκπαιδευτικές δραστηριότητες και εργασιακή συμβουλευτική.

Παράλληλα, ιδιαίτερη μέριμνα θα δοθεί σε ευάλωτες γυναίκες και μονογονεϊκές μητέρες με τα τέκνα τους, με υπηρεσίες που θα περιλαμβάνουν πρόσβαση σε εκπαιδευτικά προγράμματα, εργασιακή συμβουλευτική και διασύνδεση με φορείς, έχοντας ως απώτερο στόχο την ενίσχυση των επαγγελματικών τους δεξιοτήτων, τη διευκόλυνση της πρόσβασής τους στην απασχόληση και την διευκόλυνση της κοινωνικής τους ένταξης.

Τέλος, στο πλαίσιο της υποστήριξης ευάλωτων προσώπων με σοβαρά προβλήματα υγείας που υποβάλλονται σε ειδικές θεραπείες, προβλέπεται η δημιουργία ειδικών ξενώνων φιλοξενίας. Η

¹¹ Άρθρο 33 ν. 5307/2026.

δράση απευθύνεται τόσο σε ευάλωτα πρόσωπα με σοβαρές ή χρόνιες ασθένειες όσο και σε οικογένειες από την περιφέρεια που απαιτείται να προσέλθουν στα μεγάλα αστικά κέντρα για τη νοσηλεία των παιδιών τους. Παράλληλα, καλύπτει και τις περιπτώσεις παιδιών μονογονεϊκών οικογενειών των οποίων οι γονείς ή φροντιστές νοσηλεύονται. Η φιλοξενία θα περιλαμβάνει υπηρεσίες προσωρινής στέγασης, μετακινήσεων, καθώς και υποστήριξης και καθοδήγησης αναφορικά με τις διαδικασίες πρόσβασης σε νοσοκομεία και άλλες υπηρεσίες. Οι ξενώνες θα διαθέτουν την απαραίτητη στελέχωση και υποδομή για να φιλοξενήσουν και τα παιδιά νοσηλευόμενων γονέων, εκτός εάν η μεταφορά τους σε δομή φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων για το συγκεκριμένο αυτό χρονικό διάστημα αξιολογείται ως η καταλληλότερη λύση, λαμβάνοντας υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Δράση 1.2: Λειτουργία επειγουσών και μεταβατικών δομών στέγασης για θύματα εμπορίας ανθρώπων και επιζώσες/ζώντες έμφυλης βίας

Η δημιουργία και λειτουργία μεταβατικών δομών φιλοξενίας για θύματα εμπορίας ανθρώπων θα διασφαλίσει ένα ασφαλές περιβάλλον διαμονής και την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της νομικής συμβουλευτικής, της ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, της υποστήριξης από εξειδικευμένο προσωπικό για τα παιδιά των θυμάτων (παιδοψυχολόγο και παιδαγωγό), των υπηρεσιών διερμηνείας και υπηρεσιών φύλαξης σε εικοσιτετράωρη βάση. Σκοπός της δράσης είναι η διασφάλιση αξιοπρεπών και ασφαλών συνθηκών διαβίωσης καθώς και η υποστήριξη της κοινωνικής επανένταξης των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων.

Η δράση αφορά επίσης την παροχή επείγουσας και βραχυχρόνιας στέγασης σε ευάλωτα πρόσωπα που έχουν υποστεί έμφυλη βία ή διατρέχουν κίνδυνο έκθεσης σε αυτή, ιδίως σε επιζώσες/ζώντες έμφυλης βίας που χρήζουν άμεσης και προστατευμένης φιλοξενίας σε χώρο διαφορετικό από τον συνήθη τόπο διαμονής τους. Οι υπηρεσίες φιλοξενίας στο πλαίσιο αυτό θα παρέχονται έως την ολοκλήρωση της διαδικασίας παραπομπής και τοποθέτησης σε κατάλληλη δομή φιλοξενίας (π.χ. ξενώνα κακοποιημένων γυναικών). Στο πλαίσιο του Μνημονίου Συνεργασίας που έχει συναφθεί μεταξύ του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, προβλέπεται η συνεργασία της Γενικής Γραμματείας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας και της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για τη διασύνδεση των δομών φιλοξενίας που λειτουργούν υπό την εποπτεία εκάστης εξ' αυτών. Η συνεργασία αυτή αποσκοπεί στη διασφάλιση της απρόσκοπτης πρόσβασης των ωφελουμένων σε κατάλληλες υπηρεσίες και στην ενίσχυση της συντονισμένης απόκρισης στις ανάγκες των θυμάτων έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας, συμπεριλαμβανομένων των πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών, που έχουν υποστεί αντίστοιχες μορφές βίας.

Δράση 1.3: Λειτουργία θέσεων φιλοξενίας ενταξιακού χαρακτήρα για νεαρά ενήλικα άτομα, πρώην ασυνόδευτα ανήλικα

Η εν λόγω δράση αφορά τη λειτουργία θέσεων φιλοξενίας και λοιπών υποστηρικτικών υπηρεσιών σε νεαρά ενήλικα άτομα, ηλικίας 18 έως 21 ετών, τα οποία πριν την ενηλικίωσή τους φιλοξενούνταν ως ασυνόδευτα ανήλικα σε δομές που λειτουργούν υπό την εποπτεία της Γενικής Γραμματείας

Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας (ΚΦΑΑ, ΕΔΗΔ, Δομές Επείγουσας Φιλοξενίας,) ή της Γενικής Γραμματείας Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο (ΚΥΤ, ΚΕΔ και ΕΔΠΦΑΑ).

Οι παρεχόμενες υπηρεσίες θα περιλαμβάνουν στέγαση σε εξοπλισμένα εποπτευόμενα διαμερίσματα καθώς και παροχή ενταξιακών υποστηρικτικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της διασύνδεσης με φορείς επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης.

Σκοπός της λειτουργίας των εν λόγω θέσεων φιλοξενίας θα είναι η διασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης μέσω της στέγασης των ωφελούμενων σε ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον, καθώς και η περαιτέρω ενίσχυση και αξιοποίηση των ικανοτήτων τους, στοχεύοντας στην ενδυνάμωση και την αυτονομία τους. Η δράση θα συμβάλει στη σταδιακή μετάβασή τους στην αυτόνομη διαβίωση, την πρόσβαση στην αγορά εργασίας και την εξοικείωσή τους με βασικές διοικητικές διαδικασίες, ως προϋποθέσεις για την πλήρη κοινωνική τους ένταξη.

Δράση 1.4: Καθιέρωση ελάχιστων προδιαγραφών και προτύπων ποιότητας για την υλοποίηση στεγαστικών προγραμμάτων και τη λειτουργία εξειδικευμένων θέσεων φιλοξενίας για ευάλωτα άτομα

Η διασφάλιση της κατάλληλης πλαισίωσης των ευάλωτων αιτούντων διεθνή προστασία που χρήζουν ειδικών συνθηκών υποδοχής, μεταξύ άλλων μέσω της λειτουργίας εξειδικευμένων θέσεων φιλοξενίας, προϋποθέτει την εναρμόνιση των παρεχόμενων υπηρεσιών στέγασης και προστασίας, καθώς και τη συστηματική παρακολούθηση της εφαρμογής των σχετικών διαδικασιών. Αντίστοιχη μέριμνα θα ληφθεί και για τα λοιπά στεγαστικά προγράμματα που θα απευθύνονται σε ευάλωτα πρόσωπα, όπως ενδεικτικά οι ξενώνες για ευάλωτες μόνες γυναίκες και μονογονείς μητέρες με τα τέκνα τους.

Για τον σκοπό αυτό η Γενική Γραμματεία θα καθορίσει πρότυπα λειτουργίας και παροχής υποστηρικτικών υπηρεσιών για τις εξειδικευμένες θέσεις φιλοξενίας με στόχο τη διαμόρφωση ενός ενιαίου πλαισίου φιλοξενίας και φροντίδας για τα ευάλωτα άτομα, το οποίο θα ανταποκρίνεται στις ειδικότερες ανάγκες προστασίας τους, διασφαλίζοντας την ευημερία και την αξιοπρέπειά τους.

Το εν λόγω πλαίσιο θα αποτυπώνει τα παρακάτω στοιχεία:

- Τις κτιριακές υποδομές και προδιαγραφές, βάσει των οποίων θα λειτουργήσουν οι εξειδικευμένες θέσεις φιλοξενίας, συμπεριλαμβανομένης της δυναμικότητας των δομών, της χωρητικότητας ανά δωμάτιο, της διαθεσιμότητας ιδιωτικών και κοινόχρηστων χώρων κλπ.
- Τα απαιτούμενα προσόντα των επαγγελματιών που θα πλαισιώνουν τα ευάλωτα άτομα, τα οποία θα τοποθετούνται στις εξειδικευμένες θέσεις φιλοξενίας καθώς και τους ρόλους και τις αρμοδιότητες τους.
- Τις παρεχόμενες υπηρεσίες εντός των διαφορετικών εξειδικευμένων στεγαστικών σχημάτων καθώς και τη διαδικασία διασύνδεσής τους με τους αρμόδιους φορείς για την παροχή συμπληρωματικών υπηρεσιών.
- Τους κανονισμούς και τα πρωτόκολλα που θα πρέπει να τηρούνται σε κάθε εξειδικευμένο στεγαστικό σχήμα, συμπεριλαμβανομένου του Κώδικα Δεοντολογίας των απασχολούμενων επαγγελματιών.

Σκοπός 3: Παροχή στήριξης σε ευάλωτα πρόσωπα που διαβιούν σε αστεγία ή σε επισφαλείς συνθήκες - Εθνικός Μηχανισμός Επείγουσας Ανταπόκρισης (ΕΜΕΑ)

Στόχος 1: Δημιουργία ολοκληρωμένου μηχανισμού υποστήριξης ευάλωτων προσώπων που ζουν σε καθεστώς αστεγίας ή επισφαλείς συνθήκες

Για την επίτευξη της ουσιαστικής υποστήριξης των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών που διαβιούν σε αστεγία ή επισφαλείς συνθήκες, απαιτείται η άμεση ενεργοποίηση μηχανισμών υποστήριξης, η διασύνδεση με τις αρμόδιες υπηρεσίες, καθώς και η εκπαίδευση των εμπλεκόμενων φορέων. Ο Εθνικός Μηχανισμός Επείγουσας Ανταπόκρισης (ΕΜΕΑ) σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΓΔΠΕ) θα αναπτύξει ένα συνεκτικό πλαίσιο παρεμβάσεων, το οποίο περιλαμβάνει τόσο την άμεση καταγραφή και αξιολόγηση των αναγκών των ατόμων όσο και τη διασφάλιση έγκαιρης και κατάλληλης παροχής υπηρεσιών. Μέσω αυτών, επιδιώκεται η δημιουργία ενός δικτύου προστασίας, που θα ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στις ανάγκες των πιο ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων.

Δράση 1.1: Λειτουργία τηλεφωνικής γραμμής και διαδικτυακών εφαρμογών για την παροχή υποστήριξης σε ευάλωτα πρόσωπα

Ο Εθνικός Μηχανισμός Επείγουσας Ανταπόκρισης (ΕΜΕΑ) θα δέχεται και θα επεξεργάζεται μέσω της τηλεφωνικής Γραμμής Εντοπισμού ή μέσω των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (εφαρμογές WhatsApp και Viber) αιτήματα παροχής υποστήριξης από ενήλικες ευάλωτους πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς. Στο πλαίσιο αυτό θα διενεργεί αρχική αξιολόγηση της ευαλωτότητας και των αναγκών τους συνεκτιμώντας τη συνολική τους κατάσταση, ώστε να ενεργοποιείται έγκαιρα η κατάλληλη παρέμβαση.

Περαιτέρω, ο ΕΜΕΑ θα διαχειρίζεται αιτήματα παροχής υποστήριξης και καθοδήγησης σε πολίτες ή επαγγελματίες που εντοπίζουν ευάλωτα άτομα σε κατάσταση ανάγκης ή κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων των αιτημάτων που υποβάλλονται από αρχές και φορείς, όπως νοσοκομεία, αστυνομικές αρχές, κοινωνικές υπηρεσίες δήμων ή κέντρα κοινότητας. Τα αιτήματα θα καταγράφονται άμεσα, θα συλλέγονται τα βασικά στοιχεία και θα παρέχεται η κατάλληλη καθοδήγηση, εξασφαλίζοντας την έγκαιρη υποστήριξη του ευάλωτου ατόμου, συμπεριλαμβανομένης, όπου απαιτείται, της παραπομπής σε κατάλληλη δομή στέγασης, ανάλογα με τις ανάγκες του.

Για την αποτελεσματικότερη υποστήριξη των ευάλωτα αυτών προσώπων, θα αναπτυχθούν πρότυπες διαδικασίες παραπομπής, οι οποίες θα συνοδεύονται από ένα σαφές πρωτόκολλο διαχείρισης, το οποίο θα καθορίζει τα βήματα που θα ακολουθούνται σε περίπτωση εντοπισμού ευάλωτου προσώπου από την αρχική καταγραφή του έως την ολοκλήρωση της παρεχόμενης υποστήριξης και την τελική αξιολόγησή της. Επιπλέον, θα αναπτυχθούν κατάλληλα εργαλεία, που θα εξυπηρετούν την αποτελεσματική τήρηση των ανωτέρω πρωτοκόλλων και θα διασφαλίζουν τόσο την ομοιόμορφη εφαρμογή των διαδικασιών όσο και τη συστηματική παρακολούθηση των υποθέσεων.

Δράση 1.2: Εκπαίδευση και ενημέρωση όλων των συνεργαζόμενων φορέων για τις πρότυπες διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Μηχανισμού Επείγουσας Ανταπόκρισης (ΕΜΕΑ)

Προτεραιότητα του Εθνικού Μηχανισμού Επείγουσας Ανταπόκρισης (ΕΜΕΑ) αποτελεί και η εκπαίδευση των εργαζομένων των επιχειρησιακών εταίρων του, καθώς και η ενημέρωση όλων των φορέων που δραστηριοποιούνται στο πεδίο σχετικά με τις δράσεις και τις πρότυπες διαδικασίες λειτουργίας του, με στόχο την ενίσχυση των δεξιοτήτων και των γνώσεων τους για την αποτελεσματική υποστήριξη ευάλωτων ατόμων. Η εκπαίδευση θα καλύπτει ζητήματα καταγραφής και αξιολόγησης αιτημάτων, εφαρμογής πρωτοκόλλων παραπομπής και διαχείρισης υποθέσεων.

Παράλληλα, θα πραγματοποιούνται τακτικές ενημερωτικές ημερίδες με τη συμμετοχή κρατικών φορέων και των φορέων της Κοινωνίας των Πολιτών, με στόχο την ενημέρωσή τους σχετικά με τις νέες διευρυμένες αρμοδιότητες του Εθνικού Μηχανισμού, ο οποίος επεκτείνει το πεδίο δράσης του και στα ενήλικα ευάλωτα πρόσωπα, πέραν των ασυνόδευτων ανηλίκων. Οι ημερίδες αυτές θα διοργανώνονται με τη συμμετοχή εκπροσώπων της Ελληνικής Αστυνομίας, των Διευθύνσεων Κοινωνικών Υπηρεσιών των δήμων, των κοινωνικών υπηρεσιών των νοσοκομείων καθώς και των αρμόδιων υπηρεσιών του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου που εμπλέκονται στη διαχείριση των υποθέσεων ευάλωτων προσώπων, διασφαλίζοντας κατά αυτόν τον τρόπο την πλήρη ενημέρωση και τον συντονισμό όλων των εμπλεκόμενων αρχών και φορέων.

Δράση 1.3: Λειτουργία Κέντρων Ημέρας ευάλωτων προσώπων ΕΜΕΑ

Η λειτουργία Κέντρων Ημέρας Υποστήριξης Ευάλωτων Προσώπων - ΕΜΕΑ σε μεγάλα αστικά κέντρα, όπως η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη, αποτελεί σημαντική πρωτοβουλία για την υποστήριξη και φροντίδα των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών και των ανιθαγενών που διαβιούν σε αστεγία ή σε επισφαλείς συνθήκες στην ενδοχώρα. Τα Κέντρα θα λειτουργούν με τη συνδρομή εταίρου υλοποίησης και θα έχουν ως στόχο την παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών υποστήριξης στους ωφελούμενους, βάσει ολοκληρωμένης αξιολόγησης των αναγκών τους.

Εντός των Κέντρων θα λειτουργεί διεπιστημονική ομάδα αποτελούμενη από ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς και διερμηνείς, η οποία θα διενεργεί ολοκληρωμένη αξιολόγηση της σωματικής και ψυχικής υγείας των ωφελούμενων, θα λαμβάνει αναλυτικό κοινωνικό ιστορικό και θα παρέχει εξατομικευμένη ψυχοκοινωνική υποστήριξη, διασφαλίζοντας ότι οι ανάγκες κάθε ατόμου αντιμετωπίζονται με συνολικό και συνεκτικό τρόπο.

Τέλος, θα παρέχονται υπηρεσίες νομικής συμβουλευτικής σχετικά με τη διαδικασία υποβολής και εξέτασης αιτήματος διεθνούς προστασίας καθώς και με ζητήματα που σχετίζονται με την προστασία ευάλωτων προσώπων.

Στόχος 2: Διευκόλυνση της πρόσβασης ενήλικων ευάλωτων προσώπων σε διαδικασίες ελέγχου διαλογής και υποβολής αιτήματος ασύλου

Ο Εθνικός Μηχανισμός Επείγουσας Ανταπόκρισης θα επικεντρωθεί στην παροχή υποστήριξης προς τους ευάλωτους πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς, που βρίσκονται στον αστικό ιστό και είναι άστεγοι ή που διαβιούν σε επισφαλείς συνθήκες. Σκοπός του είναι να διασφαλίζει την άμεση

πρόσβαση τους στις διαδικασίες ελέγχου διαλογής, συμπεριλαμβανομένης της υποβολής αίτησης διεθνούς προστασίας καθώς και της παραπομπής τους σε κατάλληλες δομές φιλοξενίας, μέσω της διασύνδεσής τους με τις αρμόδιες αρχές.

Δράση 2.1: Λήψη παραπομπών, αξιολόγηση αιτημάτων και διασύνδεση με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου

Η συγκεκριμένη δράση αποσκοπεί στη διασφάλιση της πρόσβασης ενήλικων ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών που βρίσκονται στην ενδοχώρα, χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα ή τίτλο διαμονής και που επιθυμούν να υποβάλουν αίτηση διεθνούς προστασίας.

Ο ΕΜΕΑ θα δέχεται σχετικά αιτήματα μέσω της Τηλεφωνικής Γραμμής Εντοπισμού και κατόπιν αξιολόγησης των διαθέσιμων στοιχείων, θα παραπέμπει τα πρόσωπα στις αρμόδιες αρχές προκειμένου να υπαχθούν στις προβλεπόμενες διαδικασίες ελέγχου διαλογής. Ειδικότερα, ο ΕΜΕΑ θα επικοινωνεί με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, θα ενημερώνει το ευάλωτο άτομο για την περιφερειακή δομή της ΥΠΥΤ στην οποία μπορεί να μεταβεί και θα γνωστοποιεί στην ΥΠΥΤ την επικείμενη άφισή του προκειμένου να δρομολογηθεί η υποδοχή και ένταξή του στον πληθυσμό των διαμενόντων.

Στόχος 3: Δημιουργία δικτύου παραπομπών για την υποστήριξη των ειδικών αναγκών των ενήλικων ευάλωτων προσώπων που βρίσκονται σε καθεστώς αστεγίας ή διαβιούν σε επισφαλείς συνθήκες

Ο Εθνικός Μηχανισμός Επείγουσας Ανταπόκρισης (ΕΜΕΑ) θα αναλάβει στοχευμένες δράσεις, όπως η διεξαγωγή έρευνας πεδίου για την μελέτη, ανάλυση και βαθύτερη κατανόηση των αναγκών των ευάλωτων ατόμων καθώς και την καταγραφή των τάσεων που σχετίζονται με την αστεγία. Παράλληλα, θα προχωρήσει σε χαρτογράφηση των υφιστάμενων υπηρεσιών υποστήριξης (υγείας, ψυχοκοινωνικής και νομικής στήριξης) και στην αξιολόγηση της δυνατότητας τους να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των ευάλωτων προσώπων, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για τη συνεχιζόμενη και αποτελεσματική διαχείριση των υποθέσεων ευάλωτων προσώπων.

Δράση 3.1: Έρευνα πεδίου για την κατανόηση, την αποτύπωση αναγκών και την καταγραφή τάσεων ευάλωτων προσώπων σε αστεγία

Η διεξαγωγή ποιοτικής έρευνας πεδίου σε συνεργασία με ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, που περιλαμβάνει ατομικές ή ομαδικές συνεντεύξεις, θα συμβάλει καίρια και με συστηματικό τρόπο: α) στην παρατήρηση και καταγραφή των συνθηκών διαβίωσης και των παραγόντων επικινδυνότητας που αντιμετωπίζουν άτομα σε αστεγία, β) στην αποτύπωση του μεγέθους και των αναγκών του πληθυσμού στόχου που βρίσκεται σε καθεστώς αστεγίας, γ) στην κατανόηση των λόγων για τους οποίους άτομα σε αστεγία δεν έχουν απευθυνθεί στις αρχές για να ενταχθούν στο σύστημα υποδοχής ή έχουν απομακρυνθεί από αυτό και δ) στην ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης μέσω της άμεσης επαφής και συζήτησης με στόχο ένα ευάλωτο πρόσωπο να καταστεί ορατό στο Κράτος και να καταστεί δυνατή η αποτελεσματικότερη ανταπόκρισή τους στις ανάγκες του.

Δράση 3.2: Χαρτογράφηση υπηρεσιών και αξιολόγηση κάλυψης αναγκών των ευάλωτων προσώπων

Αναπόσπαστο στοιχείο της δημιουργίας ενός ολοκληρωμένου δικτύου παραπομπών αποτελεί η πλήρης και συστηματική χαρτογράφηση των υφιστάμενων δομών και φορέων παροχής υπηρεσιών υγείας, ψυχοκοινωνικής στήριξης, κοινωνικής πρόνοιας και προστασίας καθώς και νομικής υποστήριξης. Στο πλαίσιο αυτό θα καταγράφονται επίσης τυχόν περιορισμοί ως προς την πρόσβαση ή τη λήψη των παρεχόμενων υπηρεσιών ενώ θα παρακολουθούνται και μεταβολές που ενδέχεται να προκύπτουν σχετικά με τις προϋποθέσεις παροχής τους. Η χαρτογράφηση θα συμβάλει καθοριστικά στην αποτελεσματική διαχείριση των υποθέσεων των ευάλωτων προσώπων.

Σκοπός 4: Ενίσχυση του μηχανισμού εντοπισμού, αξιολόγησης και προστασίας ευάλωτων προσώπων υπό διοικητική κράτηση

Στόχος 1: Καθιέρωση ενιαίας διαδικασίας εντοπισμού και ενίσχυση της υποστήριξης ευάλωτων προσώπων υπό διοικητική κράτηση

Με γνώμονα το νέο θεσμικό πλαίσιο που εισάγεται με το Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, καθίσταται αναγκαία η στενή συνεργασία των αρμόδιων αρχών και υπηρεσιών για τη διασφάλιση της προστασίας των ευάλωτων προσώπων σε όλα τα στάδια των διαδικασιών. Κεντρικός στόχος είναι ο έγκαιρος και αποτελεσματικός εντοπισμός τους, ανεξαρτήτως της διαδικασίας στην οποία υπάγονται και η παροχή κατάλληλης προστασίας και υποστήριξης προσαρμοσμένης στις ειδικές ανάγκες τους. Η ενσωμάτωση της έννοιας της ευαλωτότητας σε όλα τα επιμέρους στάδια των διαδικασιών υποδοχής, ασύλου και διοικητικής κράτησης θεωρείται καθοριστικής σημασίας για τη δημιουργία ενός ολιστικού πλαισίου υποστήριξης. Τα ευάλωτα άτομα πρέπει να διαβιούν σε συνθήκες που εξασφαλίζουν τη διατήρηση της σωματικής και ψυχικής τους υγείας και ευημερίας, μέσω της παροχής της απαραίτητης φροντίδας και υποστήριξης. Παράλληλα, σύμφωνα με το ενωσιακό θεσμικό πλαίσιο, η ύπαρξη ειδικών αναγκών υποδοχής και ευαλωτοτήτων δεν συνεπάγεται μόνο αυξημένες εγγυήσεις κατά την κράτηση αλλά δύναται και να αποκλείει την επιβολή του μέτρου της κράτησης όταν αυτή θα έθετε σε σοβαρό κίνδυνο τη σωματική ή την ψυχική υγεία του ατόμου.¹² Συνεπώς, καθίσταται ιδιαίτερα σημαντικός ο καθορισμός μιας σαφούς και συνεκτικής διαδικασίας για τον εντοπισμό τυχόν ειδικών αναγκών, την ατομική αξιολόγηση της κατάστασης κάθε προσώπου και την κατάλληλη μεταχείριση των ευάλωτων ατόμων, σε συνδυασμό με την αντίστοιχη εκπαίδευση των επαγγελματιών που εμπλέκονται σε οποιοδήποτε από τα ανωτέρω στάδια. Για την ενίσχυση της προστασίας και υποστήριξης των εν λόγω προσώπων, θα δοθεί έμφαση στην ανάπτυξη και διάθεση προσαρμοσμένου ενημερωτικού υλικού καθώς και στη διασφάλιση της πρόσβασης σε εξειδικευμένη νομική συνδρομή και εκπροσώπηση.

¹² Άρθρο 13 παρ. 1 της [Οδηγίας \(ΕΕ\) 2024/1346](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024 σχετικά με τα πρότυπα υποδοχής αιτούντων διεθνή προστασία (OJ L, 2024/1346, 22.5.2024).

Δράση 4.1: Υποστήριξη στην ανάπτυξη διαδικασίας εντοπισμού, αξιολόγησης και μεταχείρισης ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών υπό διοικητική κράτηση

Προκειμένου να ενισχυθεί η προστασία των ευάλωτων προσώπων στο πλαίσιο της διοικητικής κράτησης, η Γενική Γραμματεία σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και σχετικούς φορείς, θα αναπτύξουν διαδικασία εντοπισμού, αξιολόγησης και διαχείρισης των περιπτώσεων αυτών. Εν προκειμένω, θα αξιοποιηθούν και θα προσαρμοστούν εργαλεία που έχουν ήδη αναπτυχθεί για τις διαδικασίες υποδοχής προκειμένου να καθιερωθεί μια συνεκτική και ομοιόμορφη πρακτική που θα εξασφαλίζει την έγκαιρη και ακριβή αναγνώριση των ευάλωτοτήτων, καθώς και την παροχή της αναγκαίας φροντίδας και προστασίας. Παράλληλα, καθώς η κράτηση αιτούντων αποτελεί μέτρο έσχατης ανάγκης, τίθεται ως προτεραιότητα η προώθηση και ενίσχυση της εφαρμογής εναλλακτικών της κράτησης μέτρων. Η ύπαρξη διαθέσιμων εναλλακτικών μέτρων αντί της κράτησης οφείλει να εξετάζεται σε εξατομικευμένη βάση για όλους και ιδίως στην περίπτωση ευάλωτων προσώπων είναι υψίστης σημασίας ενόψει της ειδικής ανάγκης πρόσβασης σε κατάλληλες συνθήκες και υποστήριξη ανά περίπτωση.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί τόσο στη διαχείριση περιπτώσεων με εμφανείς ευάλωτοότητες, όπως άτομα με αναπηρίες ή σοβαρά προβλήματα υγείας, όσο και στη δυνατότητα εντοπισμού μη εμφανών ευάλωτοτήτων, όπως τα θύματα βασανιστηρίων ή εμπορίας ανθρώπων, άτομα με ψυχικές διαταραχές ή ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα που βρίσκονται σε κίνδυνο.

Το πλαίσιο διαχείρισης θα περιλαμβάνει ειδικότερα:

- την ανάπτυξη δεικτών για την ανίχνευση ενδείξεων σχετικών με ευάλωτοότητες και ειδικές ανάγκες υποδοχής,
- τη διαδικασία εξατομικευμένης αξιολόγησης των αιτούντων με ειδικές ανάγκες υποδοχής ώστε να μην κρατούνται σε περίπτωση που η κράτηση θα έθετε σε σοβαρό κίνδυνο τη σωματική ή ψυχική τους υγεία,
- την ανάπτυξη πρωτοκόλλου, εργαλείων και οδών παραπομπής με στόχο την παρακολούθηση των αιτούντων με ειδικές ανάγκες υποδοχής, την παροχή έγκαιρης και επαρκούς υποστήριξής τους και τη διασύνδεσή τους με σχετικές υπηρεσίες.

Δράση 4.2: Ανάπτυξη και προσαρμογή υλικού πληροφόρησης για πρόσωπα με ειδικές ανάγκες υποδοχής υπό διοικητική κράτηση

Στο πλαίσιο της ενίσχυσης της παροχής ενημέρωσης που ανταποκρίνεται στις ανάγκες των αιτούντων διεθνή προστασία και της διασφάλισης συστηματικής και προσβάσιμης πληροφόρησης για τα άτομα με ειδικές ανάγκες υποδοχής, προβλέπεται η ανάπτυξη προσαρμοσμένου ενημερωτικού υλικού, σε συνεργασία με την Ελληνική Αστυνομία και την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης. Το υλικό θα προσαρμόζεται, ως προς το περιεχόμενο και τη μορφή, στις ανάγκες των ευάλωτων προσώπων και θα περιλαμβάνει πληροφορίες για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των αιτούντων διεθνή προστασία καθώς και τη δυνατότητα πρόσβασης σε δωρεάν νομική καθοδήγηση, συνδρομή και εκπροσώπηση, σύμφωνα με το ισχύον ενωσιακό πλαίσιο¹³.

¹³ Άρθρο 15 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1348 για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας διεθνούς προστασίας στην Ένωση.

Για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας, το ενημερωτικό υλικό θα προσαρμόζεται ως προς τη γλώσσα και τη μορφή, ώστε να διατίθεται σε διαφορετικές γλώσσες και να είναι διατυπωμένο με απλό, σαφή και εύληπτο τρόπο. Παράλληλα, θα αξιοποιούνται προσβάσιμα μέσα επικοινωνίας, όπως οπτικοακουστικό περιεχόμενο, ηχητική ενημέρωση και περιεχόμενο στη νοηματική γλώσσα, καθώς και μορφές κατάλληλες για άτομα με αναπηρίες ή δυσκολίες κατανόησης. Το περιεχόμενο θα διαμορφώνεται σε συνεργασία με συναρμόδιους φορείς και θα επικαιροποιείται σε τακτική βάση ή σε περίπτωση μεταβολών στο θεσμικό ή επιχειρησιακό πλαίσιο.

Πυλώνας II: Ενίσχυση της πρόσβασης των ευάλωτων προσώπων σε υπηρεσίες και υποστήριξη στην αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων τους

Η ενίσχυση της πρόσβασης των ευάλωτων προσώπων σε υπηρεσίες και η αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων τους αποτελούν θεμελιώδεις προϋποθέσεις για την ουσιαστική προστασία και υποστήριξή τους. Η πρόσβαση αυτή δεν περιορίζεται στην κάλυψη των ειδικών αναγκών τους, αλλά επεκτείνεται και στη διασφάλιση ισότιμων όρων συμμετοχή που επιτρέπουν την πλήρη και ουσιαστική άσκηση και απόλαυση των δικαιωμάτων τους. Στο πλαίσιο αυτό, προωθείται η συγκρότηση ενός συνεκτικού και συμπεριληπτικού πλαισίου παροχής υπηρεσιών, που λαμβάνει υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες και συνθήκες πολιτών τρίτων χωρών σε ευάλωτη θέση, διασφαλίζοντας τη συνέχεια της παρεχόμενης φροντίδας, τη συνεργασία και τον συντονισμό μεταξύ των αρμόδιων αρχών.

Οι δράσεις, βασιζόμενες στις αρχές της ισότητας και της μη διάκρισης, προωθούν πολιτικές συμπερίληψης και ένταξης, συμβάλλουν στην εξάλειψη των εμποδίων και ενισχύουν την ανάπτυξη μηχανισμών που προάγουν την αυτονομία και την ενεργό συμμετοχή των ευάλωτων προσώπων. Μέσα από την ενίσχυση της συνεργασίας με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, τη βελτίωση της πρόσβασης σε υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες, καθώς και την προώθηση της ενημέρωσης και της ευαισθητοποίησης, επιδιώκεται η δημιουργία ενός προστατευτικού και ενταξιακού περιβάλλοντος, ικανού να ανταποκρίνεται στις ιδιαίτερες ανάγκες των ευάλωτων προσώπων. Παράλληλα, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην πρόσβαση σε νομική συμβουλευτική, συνδρομή και εκπροσώπηση για υποθέσεις ευάλωτων προσώπων (π.χ. θύματα έμφυλης βίας), στη διασφάλιση της απόλαυσης των βασικών δικαιωμάτων των προσώπων των οποίων η αίτηση διεθνούς προστασίας έχει απορριφθεί, καθώς και στην ενίσχυση του εντοπισμού και της προστασίας θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, βασανιστηρίων και άλλων μορφών βίας.

Σκοπός 1: Δημιουργία ενός συνεκτικού και συμπεριληπτικού πλαισίου πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες και υποστήριξης για την άσκηση των δικαιωμάτων των ευάλωτων προσώπων

Στόχος 1: Υποστήριξη και διασύνδεση ευάλωτων προσώπων με υπηρεσίες και προγράμματα ένταξης στην κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας

Η διασύνδεση των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών με υπηρεσίες και προγράμματα ένταξης αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την ομαλή μετάβασή τους στην αυτονομία και την ανεξάρτητη διαβίωση μέσω της ενεργού συμμετοχής τους στην κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας. Η προαγωγή της κοινωνικής ένταξης των ευάλωτων πολιτών αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο ενός ολιστικού πλαισίου προστασίας, με στόχο τη διασφάλιση βιώσιμων και μακροπρόθεσμων λύσεων και προοπτικών για τη ζωή τους. Συχνά, τα ευάλωτα πρόσωπα αντιμετωπίζουν πολλαπλά και σύνθετα εμπόδια στην προσπάθειά τους να ενταχθούν στην κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας, τα οποία δεν περιορίζονται μόνο στην περιορισμένη γνώση της ελληνικής γλώσσας, αλλά συνδέονται και με

πρόσθετους παράγοντες που εμποδίζουν ή δυσχεραίνουν την πρόσβασή τους σε διαθέσιμες προνοιακές και ενταξιακές υπηρεσίες και προγράμματα.

Η πρόσβαση σε ενταξιακές υπηρεσίες, όπως είναι η παροχή εκπαιδευτικών ευκαιριών, συμπεριλαμβανόμενης ιδίως της ελληνομάθειας, η επαγγελματική καθοδήγηση και κατάρτιση καθώς και η ψυχοκοινωνική υποστήριξη, είναι απαραίτητη για την άρση αυτών των εμποδίων και την ενίσχυση της αυτονομίας τους. Η διασύνδεση με αυτές τις υπηρεσίες θα πρέπει να πραγματοποιείται με συντονισμένο και εξατομικευμένο τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε ευάλωτου προσώπου.

Τέλος, η ενίσχυση της απασχολησιμότητας των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών αποτελεί βασική συνιστώσα της κοινωνικής τους ένταξης και προϋποθέτει την υιοθέτηση μιας προσέγγισης σε τοπικό επίπεδο, η οποία αξιοποιεί το ρόλο και τις δυνατότητες της τοπικής αυτοδιοίκησης και των τοπικών φορέων. Μέσω της στενής συνεργασίας με την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τους τοπικούς κοινωνικούς και επαγγελματικούς φορείς, καθίσταται δυνατή η ανάπτυξη στοχευμένων δράσεων υποστήριξης, η διευκόλυνση της πρόσβασης σε υπηρεσίες κατάρτισης και απασχόλησης καθώς και η προώθηση ευκαιριών ένταξης μέσω της συμμετοχής τους στην αγορά εργασίας.

Δράση 1.1: Διασύνδεση και ενδυνάμωση συνεργασιών με την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τους τοπικούς φορείς για την υποστήριξη, κοινωνική ένταξη και πρόσβαση στην εργασία των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών

Η ενίσχυση της συνεργασίας με την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τους τοπικούς φορείς αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και την αποτελεσματική υποστήριξη των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών. Στο πλαίσιο αυτό, η Γενική Γραμματεία θα εγκαθιδρύσει μηχανισμούς για τη διασύνδεση και τον συντονισμό με τις δομές και τις υπηρεσίες των δήμων, όπως τα Κέντρα Ένταξης Μεταναστών (ΚΕΜ), με στόχο τη βελτίωση των μηχανισμών εντοπισμού, παραπομπής και υποστήριξης.

Τα ΚΕΜ είναι ένας σημαντικός θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς αποτελούν το τοπικό σημείο αναφοράς για την ενημέρωση, εξυπηρέτηση και δικτύωση του μεταναστευτικού/προσφυγικού πληθυσμού των δήμων με άλλες κοινωνικές, και όχι μόνο, υπηρεσίες και προγράμματα. Οι εν λόγω δομές, οι οποίες αποτελούν Παραρτήματα των Κέντρων Κοινότητας των Δήμων, συμβάλλουν στη διευκόλυνση της πρόσβασης σε βασικά αγαθά και υπηρεσίες παρέχοντας ένα ευρύ φάσμα υποστηρικτικών υπηρεσιών όπως ενημέρωση, υποστήριξη, συμβουλευτική και παραπομπή του μεταναστευτικού/προσφυγικού πληθυσμού για την εξυπηρέτηση διαφόρων αιτημάτων του.

Παράλληλα, θα δοθεί έμφαση στην επιμόρφωση και ενδυνάμωση του προσωπικού των τοπικών υπηρεσιών, όπως των ΚΕΜ, σε ζητήματα εντοπισμού και διαχείρισης περιπτώσεων ευαλωτότητας καθώς και στην ανάπτυξη κοινών εργαλείων και διαδικασιών συνεργασίας, που θα διασφαλίζουν την έγκαιρη και στοχευμένη υποστήριξη των ευάλωτων προσώπων.

Η δράση αυτή εντάσσεται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ενδυνάμωσης των τοπικών μηχανισμών κοινωνικής προστασίας και προώθησης της ένταξης, μέσω της ανταλλαγής τεχνογνωσίας, της διασύνδεσης με προγράμματα εκπαίδευσης και ελληνομάθειας, απασχόλησης και επαγγελματικής κατάρτισης καθώς και της υποστήριξης των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ως προς την αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων τους και την απρόσκοπτη πρόσβασή τους σε υπηρεσίες.

Η προώθηση της κοινωνικής ένταξης συνδέεται άρρηκτα με την οικονομική ενδυνάμωση και την πρόσβαση στην απασχόληση, ως βασικούς παράγοντες ενίσχυσης της αυτονομίας των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών. Στο πλαίσιο αυτό, θα δοθεί έμφαση στην ανάπτυξη συνεργασιών και πρωτοβουλιών σε τοπικό επίπεδο, που θα ενισχύουν την πρόσβαση των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών στην απασχόληση και θα διευκολύνουν την ενεργή συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας. Οι παρεμβάσεις αυτές θα περιλαμβάνουν δράσεις επαγγελματικής συμβουλευτικής και υποστήριξης για την αναζήτηση εργασίας, την ανάπτυξη μηχανισμού σύζευξης προσφοράς και ζήτησης μέσω της δημιουργίας καταλόγου συνεργαζόμενων εργοδοτών, καθώς και τη συμμετοχή στη διοργάνωση «Ημερών Καριέρας» (*job fairs*) καθώς και άλλων δράσεων διασύνδεσης με επιχειρήσεις και φορείς απασχόλησης.

Στόχος 2: Διασφάλιση της πρόσβασης στην ιατρική φροντίδα για ευάλωτα πρόσωπα

Η διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης όλων των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών στην ιατρική φροντίδα αποτελεί βασική προτεραιότητα. Η πρόσβαση αυτή περιλαμβάνει τόσο τη δυνατότητα λήψης υπηρεσιών υγείας αλλά και την άρση των γλωσσικών και πολιτισμικών εμποδίων που συχνά δυσχεραίνουν την αποτελεσματική φροντίδα. Μέσω της ανάπτυξης μηχανισμού υποστήριξης και διαπολιτισμικής επικοινωνίας προάγεται η ουσιαστική και χωρίς αποκλεισμούς πρόσβαση των ευάλωτων προσώπων στις υπηρεσίες υγείας. Οι παρεμβάσεις αυτές αποσκοπούν στη διαμόρφωση ενός συμπεριληπτικού πλαισίου, ικανού να ανταποκρίνεται στις ιδιαίτερες ανάγκες των ευάλωτων ομάδων, ενώ παράλληλα υποστηρίζουν τους φορείς υγείας, ενισχύοντας την ικανότητά τους να παρέχουν ποιοτική και προσαρμοσμένη φροντίδα σε όλα τα επίπεδα.

Δράση 2.1: Υποστήριξη πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας

Για την ενίσχυση της πρόσβασης των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών στην υγειονομική περίθαλψη, προβλέπεται η ανάπτυξη ενός μηχανισμού υποστήριξης, ο οποίος περιλαμβάνει:

- Υπηρεσίες διαπολιτισμικής διαμεσολάβησης και διερμηνείας, τόσο δια ζώσης, όπου είναι εφικτό, όσο και μέσω τηλεδιάσκεψης ή τηλεφώνου, ώστε να διευκολύνεται η επικοινωνία μεταξύ των πολιτών τρίτων χωρών και του ιατρικού προσωπικού, να εξασφαλίζεται η ακριβής λήψη του ιατρικού ιστορικού καθώς και η κατανόηση των συμπτωμάτων, των οδηγιών πρόληψης και των οδηγιών θεραπείας. Οι διαπολιτισμικοί μεσολαβητές λειτουργούν ως σύνδεσμοι μεταξύ ασθενών και φορέων υγείας, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη των πολιτών τρίτων χωρών και συμβάλλοντας στην παροχή φροντίδας προσαρμοσμένης στις πολιτισμικές τους ιδιαιτερότητες.
- Ενημέρωση και πολιτισμική ευαισθητοποίηση του προσωπικού υγείας με στόχο την κατανόηση του κοινωνικού, πολιτισμικού και προσωπικού πλαισίου των ασθενών και την παροχή φροντίδας σεβασμό στις διαφορετικές πολιτισμικές αξίες καθώς και στις ιδιαίτερες συνθήκες που καθιστούν τα άτομα ευάλωτα ή χρήζοντα εξειδικευμένης υποστήριξης.
- Ανάπτυξη κατευθυντήριων οδηγιών και πρωτοκόλλων επικοινωνίας, που περιλαμβάνουν καθοδήγηση για την αξιοποίηση των διαπολιτισμικών μεσολαβητών/διερμηνέων, τη διευκόλυνση της επικοινωνίας με ασθενείς με περιορισμένη γνώση της γλώσσας, την

εφαρμογή πολιτισμικά ευαίσθητων πρακτικών επικοινωνίας καθώς και διαδικασίες συντονισμού και καταγραφής των σχετικών ενεργειών επικοινωνίας, διασφαλίζοντας τη συνέχεια και τη συνέπεια στην παροχή υπηρεσιών.

Στόχος 3: Παροχή έγκαιρης, έγκυρης και ολιστικής ενημέρωσης προς ευάλωτα πρόσωπα και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας για θέματα ευαλωτότητας

Η έγκαιρη, έγκυρη και ολιστική ενημέρωση των ευάλωτων προσώπων σε σχέση με τα δικαιώματά τους και τις υπηρεσίες που τους αφορούν συνιστά ένα από τα βασικότερα βήματα για την πρόσβαση σε αυτά. Η πρόσβαση σε σαφείς και επικαιροποιημένες πληροφορίες είναι απαραίτητη για την άσκηση των δικαιωμάτων τους και την αξιοποίηση από μέρους τους των διαθέσιμων υπηρεσιών. Για τον σκοπό αυτό, αξιοποιούνται σύγχρονα μέσα επικοινωνίας και τεχνολογικές λύσεις, με στόχο τη διασφάλιση της προσβάσιμης και έγκαιρης ενημέρωσης όλων των ευάλωτων προσώπων, ανεξαρτήτως γλωσσικών, πολιτισμικών ή άλλων εμποδίων. Ταυτόχρονα, μέσω της ευαισθητοποίησης της κοινωνίας, και ιδιαίτερα των παιδιών και των νέων, σε θέματα ευαλωτότητας, ενισχύεται η κοινωνική συνοχή, καλλιεργείται ο σεβασμός στη διαφορετικότητα και προάγεται η αλληλεγγύη προς τα ευάλωτα πρόσωπα.

Δράση 3.1: Αναβάθμιση της ηλεκτρονικής πύλης του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου που αφορά την προστασία ευάλωτων προσώπων

Η αναβάθμιση της ηλεκτρονικής πύλης στοχεύει στη βελτίωση της προσβασιμότητας και της πληροφόρησης για τα ευάλωτα πρόσωπα, προωθώντας ανθρωποκεντρικές και προσβάσιμες ψηφιακές υπηρεσίες που ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους.

Ένα από τα βασικά στοιχεία αυτής της αναβάθμισης είναι η δημιουργία ενημερωτικού υλικού, σε συνεργασία με τις συναρμόδιες υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της Γενικής Διεύθυνσης Πληροφορικής και Επικοινωνιών, που θα είναι διαθέσιμο σε διάφορες γλώσσες, καλύπτοντας τις ανάγκες των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών. Το υλικό αυτό θα προσφέρει κατανοητές πληροφορίες για τα δικαιώματα και τις διαθέσιμες υπηρεσίες, με απλό και εύληπτο τρόπο. Επιπλέον, για να εξασφαλιστεί η προσβασιμότητα του υλικού σε άτομα με περιορισμένες δεξιότητες γραμματισμού ή με δυσκολίες ανάγνωσης, θα διατίθεται και σε μορφή βίντεο με ηχητική αφήγηση και υποτιτλισμό.

Οι αρμόδιες αρχές θα παραπέμπουν στο ενημερωτικό υλικό της πύλης, ενισχύοντας την έγκαιρη ενημέρωση των αιτούντων διεθνή προστασία ήδη από το αρχικό στάδιο υπαγωγής τους στις διαδικασίες ελέγχου διαλογής. Παράλληλα, θα παρέχεται εξειδικευμένη ενημέρωση σε ευάλωτους δικαιούχους διεθνούς προστασίας, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες, τα χαρακτηριστικά και τις συνθήκες κάθε περίπτωσης.

Οι πληροφορίες θα δομούνται με τρόπο που να λαμβάνεται υπόψη τόσο το διοικητικό στάδιο ή το νομικό καθεστώς του προσώπου όσο και οι ειδικές ανάγκες που απορρέουν από την ευαλωτότητα του, διασφαλίζοντας σαφή και προσαρμοσμένη πληροφόρηση.

Δράση 3.2: Λειτουργία ψηφιακής πλατφόρμας όπου θα αποτυπώνονται όλες οι παρεχόμενες υπηρεσίες

Η δημιουργία μιας ψηφιακής πλατφόρμας στον ιστότοπο του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου αποτελεί ένα σύγχρονο εργαλείο για την καταγραφή και την αποτελεσματική διασύνδεση των ευάλωτων ατόμων με τις αρμόδιες υπηρεσίες. Η πλατφόρμα θα επικαιροποιείται τακτικά σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς και θα περιλαμβάνει αναλυτικές πληροφορίες για τις διαθέσιμες υπηρεσίες ανά περιοχή καθώς και για τις προϋποθέσεις και τον τρόπο πρόσβασης σε αυτές.

Παράλληλα, η πλατφόρμα θα παρέχει τη δυνατότητα αναζήτησης υπηρεσιών βάσει γεωγραφικής τοποθεσίας, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των ευάλωτων ατόμων. Η πληροφόρηση θα παρέχεται σε πολλές γλώσσες, διευκολύνοντας την ενημέρωση των επαγγελματιών, αλλά και των ευάλωτων προσώπων και τη διασύνδεσή τους με τις απαραίτητες υπηρεσίες που ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους. Για τον σκοπό αυτό, δύναται να αξιοποιούνται σύγχρονες τεχνολογίες και εργαλεία που ενσωματώνουν δυνατότητες τεχνητής νοημοσύνης, σε εναρμόνιση με τον Κανονισμό της ΕΕ για την Τεχνητή Νοημοσύνη.

Η ανάπτυξη και ενσωμάτωση αυτών των τεχνολογικών μέσων, σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Πληροφορικής και Επικοινωνιών, θα αποτελέσει σημαντικό βήμα προς τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου ψηφιακού περιβάλλοντος για την υποστήριξη των ευάλωτων προσώπων, εξασφαλίζοντας την πρόσβαση σε έγκυρη ενημέρωση και κατάλληλες υπηρεσίες υποστήριξης, με τρόπο άμεσο, προσβάσιμο και αποτελεσματικό.

Δράση 3.3: Εκστρατεία ενημέρωσης σχετικά με τα δικαιώματα και τις υπηρεσίες για ευάλωτα πρόσωπα με τη χρήση διαφόρων μέσων

Η εκστρατεία ευαισθητοποίησης αποσκοπεί στην ενίσχυση της κατανόησης των δικαιωμάτων και των διαθέσιμων υπηρεσιών που αφορούν τα ευάλωτα πρόσωπα από το σύνολο των ενδιαφερομένων, δηλαδή τόσο από τα άτομα που είναι ευάλωτα όσο και από τους φορείς που συνεργάζονται και παρέχουν υπηρεσίες σε αυτά. Μέσω της χρήσης πολυγλωσσικών αφισών που θα τοποθετηθούν, πέρα από τις δομές φιλοξενίας, σε κομβικά σημεία, όπως νοσοκομεία, αστυνομικά τμήματα, ΚΕΠ, ΚΕΜ και Κέντρα Κοινότητας, η εκστρατεία θα συμβάλει στην ανάδειξη των δικαιωμάτων των ευάλωτων προσώπων καθώς και στην ενημέρωση για τις ανάγκες και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν.

Οι αφίσες θα περιλαμβάνουν έντονα οπτικά στοιχεία και απλά, σαφή και εύληπτα μηνύματα, με στόχο τη μεγιστοποίηση της κατανόησης της πληροφορίας και την ανάδειξη των ζητημάτων που αφορούν την προστασία και τα δικαιώματα των ευάλωτων προσώπων. Η εκστρατεία θα συνεισφέρει στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης της κοινωνίας για τα ζητήματα των ευάλωτων ομάδων, μέσω της κατανόησης των δικαιωμάτων τους. Ειδικότερα, προβλέπεται η ανάπτυξη υλικού εστιασμένου στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση σχετικά με τις διαστάσεις των φαινομένων της βίας, της εμπορίας ανθρώπων και εν γένει της εκμετάλλευσης της ευάλωτης θέσης. Περαιτέρω, για ζητήματα αναπηρίας, θα ενισχυθεί η συνεργασία με τα αρμόδια υπουργεία και φορείς, ενώ το περιεχόμενο του υλικού ευαισθητοποίησης (π.χ. αφίσες ή βίντεο) θα εστιάσει στον εντοπισμό και την άρση

εμποδίων που περιορίζουν την πρόσβαση ενός ατόμου με αναπηρία στις υπηρεσίες και κατ' επέκταση στην πλήρη άσκηση των δικαιωμάτων του.

Οι εκστρατείες ενημέρωσης θα περιλαμβάνουν ακόμη τη διοργάνωση εκδηλώσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού καθώς και βιωματικών ασκήσεων που θα εξοικειώσουν τους συμμετέχοντες με ζητήματα, όπως η μεταναστευτική και προσφυγική διαδρομή, οι κίνδυνοι που συνδέονται με αυτή και οι πολλαπλές μορφές ευαλωτότητας. Για την ανάπτυξη και υλοποίηση των ανωτέρω δράσεων θα αξιοποιηθούν η εμπειρία και οι καλές πρακτικές άλλων κρατών ή ευρωπαϊκών οργανισμών.

Τέλος, στο πλαίσιο της εκστρατείας ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την εμπορία ανθρώπων, η πολυεπίπεδη παρέμβαση της Γενικής Γραμματείας κρίνεται ιδιαίτερα καθοριστική καθώς θα συμβάλει ενεργά στην πρόληψη και αντιμετώπιση του φαινομένου, μέσω εξειδικευμένων δράσεων προσαρμοσμένων στις ανάγκες διαφορετικών ομάδων-στόχων. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση φοιτητών και σπουδαστών καθώς και στην εκπαίδευση εργοδοτών σχετικά με τη δέουσα επιμέλεια. Παράλληλα, θα ενισχυθούν εκπαιδευτικές δράσεις για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων στις εφοδιαστικές αλυσίδες, ενισχύοντας τη συνεργασία με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς.

Δράση 3.4: Ευαισθητοποίηση παιδιών και εφήβων

Στόχος της δράσης είναι η ευαισθητοποίηση παιδιών σχολικής ηλικίας μέσω ενημερωτικών εκστρατειών, σε συνεργασία με εξειδικευμένους φορείς σε θέματα διαπολιτισμικότητας, ανθρωπίνων δικαιωμάτων, φύλου, καταπολέμησης αρνητικών στερεοτύπων, διακρίσεων και κοινωνικών προκαταλήψεων λόγω αναπηρίας, ρητορικής μίσους, καθώς και βιωματικές δραστηριότητες για την ισότητα των φύλων. Οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης θα απευθύνονται σε εφήβους άνω των 12 ετών, σε συνεργασία με εξειδικευμένους φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών, το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού και το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας.

Δράση 3.5: Δημιουργία, διανομή και προώθηση ενημερωτικού υλικού για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα, την συμπερίληψη και την κοινωνική ένταξη

Μέσω της ενημέρωσης και της ευαισθητοποίησης τόσο του τοπικού πληθυσμού όσο και του πληθυσμού στόχου, η δράση εντάσσεται στο πλαίσιο της πρόληψης, αποσκοπώντας στην αναγνώριση και αποτροπή της κλιμάκωσης φαινομένων διάκρισης και στην αμφισβήτηση ρατσιστικών και έμφυλων στερεοτύπων. Παράλληλα, μέσω της προώθησης των αξιών της έμφυλης ισότητας, του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και της κουλτούρας συμπερίληψης, επιδιώκεται η ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης, η πρόληψη φαινομένων εκμετάλλευσης, η προαγωγή της διαφορετικότητας και η ανάπτυξη δεξιοτήτων. Το ενημερωτικό υλικό θα καλύπτει θέματα όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των διαστάσεων του φύλου, του σεξουαλικού προσανατολισμού, της ταυτότητας, των χαρακτηριστικών και της έκφρασης φύλου, καθώς και την κοινωνική ένταξη, την απαγόρευση των διακρίσεων και του σεβασμού στη ποικιλομορφία.

Το υλικό θα απευθύνεται τόσο σε άτομα που διαμένουν σε δομές φιλοξενίας, όσο και σε εκείνα που ζουν σε αστικές και αγροτικές περιοχές, καθώς και στο ευρύ κοινό των τοπικών κοινωνιών. Σκοπός της δράσης είναι η ανάπτυξη, διάθεση και προώθηση του ως άνω υλικού μέσω στοχευμένων δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.

Στόχος 4: Πρόσβαση σε νομική συμβουλευτική, συνδρομή και εκπροσώπηση

Η πρόσβαση σε έγκυρη και εξειδικευμένη νομική υποστήριξη αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των ευάλωτων ατόμων, ειδικά σε συνθήκες όπου αντιμετωπίζουν σύνθετες νομικές και διοικητικές διαδικασίες. Στόχος είναι η παροχή εστιασμένης νομικής συμβουλευτικής και εκπροσώπησης, ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική προστασία των δικαιωμάτων τους.

Δράση 4.1: Παροχή εξειδικευμένης νομικής συμβουλευτικής και εκπροσώπησης σε ευάλωτα πρόσωπα που διαμένουν σε δομές αρμοδιότητας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και σε ευάλωτα πρόσωπα υπό διοικητική κράτηση

Η σχεδιαζόμενη δράση προβλέπει την παροχή εξειδικευμένης νομικής συμβουλευτικής και εκπροσώπησης σε ευάλωτα πρόσωπα που διαμένουν σε δομές φιλοξενίας που λειτουργούν υπό την εποπτεία του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου (ΚΥΤ, ΚΕΔ, ΕΔΠΦΑΑ κ.α.) καθώς και σε ευάλωτα πρόσωπα υπό διοικητική κράτηση. Στόχος είναι να αντιμετωπιστούν οι ιδιαίτερες νομικές ανάγκες αυτών των ατόμων, μέσω της παροχής έγκυρης και εξειδικευμένης νομικής υποστήριξης, με επίκεντρο την προστασία των δικαιωμάτων τους και την επίλυση των κρίσιμων ζητημάτων που τους αφορούν.

Η παροχή των υπηρεσιών θα γίνεται μέσω δικηγόρων από ειδικό Μητρώο, οι οποίοι θα δύνανται να επισκέπτονται τις δομές φιλοξενίας προκειμένου να έρθουν σε επαφή με ευάλωτα άτομα που έχουν ανάγκη νομικής συνδρομής. Περαιτέρω, σε περιπτώσεις όπου κρίνεται αναγκαίο, θα πραγματοποιούνται συνοδείες σε αρχές, φορείς και υπηρεσίες (Αστυνομικά Τμήματα, Δικαστήρια, Ληξιαρχεία κ.λπ.). Η υποστήριξη θα παρέχεται μέσω παραπομπών από το προσωπικό των δομών, διασφαλίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο ότι οι ευάλωτες περιπτώσεις θα λαμβάνουν την κατάλληλη νομική συνδρομή.

Η νομική συνδρομή θα περιλαμβάνει ενδεικτικά τις εξής μορφές νομικής υποστήριξης:¹⁴

- νομική συμβουλευτική,
- εκπροσώπηση ενώπιον διοικητικών αρχών κατά τις διαδικασίες υποβολής και εξέτασης αίτησης διεθνούς προστασίας (συμπεριλαμβανομένης της υποστήριξης αιτημάτων οικογενειακής επανένωσης βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1351 για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης καθώς και υποθέσεων δικαστικής εκπροσώπησης ενώπιον διοικητικών πρωτοδικείων),

¹⁴ Στην εν λόγω δράση δεν θα περιλαμβάνονται οι ευάλωτοι αιτούντες άσυλο στους οποίους παρέχεται δωρεάν νομική συνδρομή στις διαδικασίες ενώπιον της Αρχής Προσφυγών, με βάση το άρθρο 103 παρ. 2 του ν. 5307/2026.

- υποστήριξη ενώπιον εισαγγελικών ή αστυνομικών ή άλλων προανακριτικών αρχών (π.χ. κατά την κατάθεση μηνυτήριας αναφοράς),
- δικαστική εκπροσώπηση ενώπιον πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων (ιδίως σε υποθέσεις παιδικής προστασίας, ζητήματα γονικής μέριμνας/ επιμέλειας ανηλίκων, δικαστική συμπαράσταση ενηλίκων και αίτηση ασφαλιστικών μέτρων π.χ. λόγω ενδοοικογενειακής βίας),
- υποστήριξη ενώπιον άλλων αστυνομικών ή/και διοικητικών αρχών (π.χ. ληξιαρχείων).

Ειδικότερα για τα ευάλωτα άτομα που βρίσκονται υπό διοικητική κράτηση, η παρεχόμενη νομική συνδρομή θα περιλαμβάνει μια ολιστική προσέγγιση, σύμφωνα με τον Κανονισμό για την επιστροφή των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν παράνομα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, την Οδηγία για τις Συνθήκες Υποδοχής (2024/1346), την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, καθώς και την εθνική νομοθεσία (Ν. 3386/2005, Ν. 4825/2021, Ν. 5226/2025). Στο πλαίσιο της ενίσχυσης της προστασίας των ευάλωτων προσώπων, η δράση στοχεύει στη διασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης των δικαιωμάτων τους, μέσω της πρόσβασης σε κατάλληλες διαδικαστικές εγγυήσεις και εξειδικευμένη υποστήριξη, προάγοντας την ισότιμη μεταχείριση και την ουσιαστική προστασία τους.

Στόχος 5: Διασφάλιση της πρόσβασης των ευάλωτων προσώπων σε βασικά δικαιώματα μετά την απόρριψη της αίτησης διεθνούς προστασίας

Η προστασία και η αποτελεσματική άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως αυτά κατοχυρώνονται από το διεθνές και το ενωσιακό δίκαιο, πρέπει να διασφαλίζονται για όλα τα πρόσωπα, ανεξαρτήτως του νομικού τους καθεστώτος. Ιδιαίτερη κατηγορία ενδιαφέροντος αποτελούν τα ευάλωτα πρόσωπα, των οποίων η αίτηση διεθνούς προστασίας έχει διακοπεί ή απορριφθεί και δεν δύνανται για αντικειμενικούς ή υποκειμενικούς λόγους να απομακρυνθούν από τη χώρα. Η κατάσταση αυτή συμβάλλει στην έκθεση του εν λόγω πληθυσμού σε κίνδυνο δευτερογενούς ή επίκτητης ευαλωτότητας.

Δράση 5.1: Συντονισμός για την τήρηση ειδικών εγγυήσεων για ευάλωτα πρόσωπα των οποίων η απομάκρυνση είναι ανέφικτη

Δυνάμει των άρθρων 10 και 15 του ν. 5226/2025, καθώς και ενόψει του νέου Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με το κοινό σύστημα για την επιστροφή υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν παράνομα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, προβλέπονται συγκεκριμένες εγγυήσεις για το χρονικό διάστημα που αναβάλλεται η αναγκαστική επιστροφή πολιτών τρίτων χωρών. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται η παροχή επείγουσας υγειονομικής περίθαλψης και της απαραίτητης θεραπευτικής αγωγής, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις καθώς και η συνεκτίμηση των ιδιαίτερων αναγκών των ευάλωτων ατόμων. Η Γενική Γραμματεία σε συνεργασία και σε συντονισμό με τα αρμόδια υπουργεία και τις σχετικές υπηρεσίες, θα λάβει τα απαραίτητα μέτρα για τη διασφάλιση της πρόσβασης των ευάλωτων προσώπων, των οποίων η απομάκρυνση έχει αναβληθεί, στα δικαιώματα που απορρέουν από το ενωσιακό δίκαιο.

Ειδικότερα, τα μέτρα αυτά θα αφορούν:

- Σε συνεργασία με τις αστυνομικές αρχές, στη διασφάλιση της χορήγησης απόφασης αναβολής απομάκρυνσης, όταν η αδυναμία απομάκρυνσης συνδέεται με την ευαλωτότητα των προσώπων. Ειδικότερα, επιδιώκεται η δημιουργία συστηματικού μηχανισμού, με τη σύμπραξη των δημόσιων νοσοκομείων, της Ελληνικής Αστυνομίας, όλων των αρμόδιων υπηρεσιών του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου καθώς και άλλων αρμόδιων αρχών και φορέων, για τη διασφάλιση χορήγησης απόφασης αναβολής απομάκρυνσης με τρόπο συστηματικό, σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η αδυναμία απομάκρυνσης συνδέεται με αποδεδειγμένα σοβαρά προβλήματα υγείας, κατόπιν αξιολόγησης της κατάστασης της υγείας τους. Οι ενέργειες δεν αποσκοπούν στη καθιέρωση ειδικού «καθεστώτος ανοχής» για λόγους υγείας.
- Στην πραγματοποίηση θεσμικών παρεμβάσεων προκειμένου να είναι εφικτή η πρόσβαση των ευάλωτων προσώπων με αναβολή απομάκρυνσης στην απαραίτητη υγειονομική και θεραπευτική περίθαλψη κατά τις προβλέψεις του άρ. 33 του ν. 4368/2016.
- Στην ενίσχυση των προσπαθειών της Πολιτείας για την πραγμάτωση της υποχρέωσης παροχής των αναγκαίων μέσων για την κάλυψη των βασικών αναγκών, ιδίως των πασχόντων από σοβαρή ασθένεια, σε περιπτώσεις που τα εν λόγω πρόσωπα αποδεδειγμένα στερούνται τα μέσα για να τις εξασφαλίσουν από μόνα τους.
- Στη δημιουργία διασύνδεσης του συγκεκριμένου πληθυσμού με υπηρεσίες για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η αναβολή απομάκρυνσης.

Δράση 5.2: Σε συνεργασία με τις (συν)αρμόδιες υπηρεσίες, διασφάλιση της πρόσβασης του ευάλωτου πληθυσμού χωρίς προσωρινό ή οριστικό τίτλο διαμονής σε βασικά δικαιώματα συνδεδεμένα με την ανθρώπινη αξιοπρέπεια

Αν και το παράρτημα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη περιορίζει το πεδίο εφαρμογής του στους νομότυπους μετανάστες, εντούτοις, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Κοινωνικών Δικαιωμάτων έχει επανειλημμένως διευρύνει το πεδίο εφαρμογής του Χάρτη προκειμένου να παρασχεθεί προστασία σε πολίτες τρίτων χωρών από καταστάσεις που θα έθιγαν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Υπό το πρίσμα αυτό και λαμβάνοντας υπόψη τις υποχρεώσεις της ελληνικής έννομης τάξης, στο βαθμό που απορρέουν από τις διεθνείς συμβάσεις και το ευρωπαϊκό κεκτημένο, η Γενική Γραμματεία προωθεί παρεμβάσεις σε θεσμικό επίπεδο προκειμένου να ενισχυθούν οι προσπάθειες της ελληνικής Πολιτείας για μια ενιαία διασφάλιση των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών που στερούνται προσωρινών ή οριστικών τίτλων διαμονής. Απώτερος στόχος είναι οι ευάλωτοι πολίτες να μπορούν να έχουν πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, ώστε να μην περιέρχονται σε συνθήκες που θίγουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην θεσμική ενίσχυση της πρόσβασης των ευάλωτων προσώπων σε βασικές υπηρεσίες υγείας, ιδίως όσων πάσχουν από χρόνιες παθήσεις, σε συνεργασία με έτερες υπηρεσίες και φορείς.

Στόχος 6: Ενίσχυση της προστασίας θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, βασανιστηρίων και άλλων μορφών βίας

Η έγκαιρη ταυτοποίηση και προστασία των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, βασανιστηρίων και βίας¹⁵ αποτελεί προϋπόθεση για την αποτροπή της περαιτέρω θυματοποίησής τους και τη διασφάλιση των δικαιωμάτων τους. Στόχος είναι η ανάπτυξη εξειδικευμένων μηχανισμών άμεσης παρέμβασης και η ενίσχυση των υποστηρικτικών δομών, προκειμένου να διασφαλίζεται η ολοκληρωμένη προστασία και η απρόσκοπτη πρόσβαση σε αναγκαίες υπηρεσίες.

Βασική αρχή που διατρέχει οριζόντια όλες τις στοχευμένες δράσεις για την ενίσχυση της προστασίας των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων και βίας είναι η προώθηση της θυματοκεντρικής, δικαιωματοκεντρικής, ευαίσθητης ως προς το φύλο και την ηλικία προσέγγισης, λαμβάνοντας υπόψη το τραύμα του θύματος και με γνώμονα τις αρχές του ανθρωπισμού, της μη πρόκλησης (περαιτέρω) βλάβης, του σεβασμού της αξιοπρέπειας και της βούλησης του ατόμου, της πρόσβασης στην πληροφόρηση, της μη διάκρισης, της εμπιστευτικότητας και της συναίνεσης και συγκατάθεσης που παρέχονται κατόπιν πλήρους ενημέρωσης.

Δράση 6.1: Σύσταση κέντρων κρίσης για θύματα σεξουαλικής βίας (κατά τα πρότυπα των rape crisis centres)

Η Γενική Γραμματεία και η Γενική Γραμματεία Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας θα συνεργαστούν για τον σχεδιασμό, τη σύσταση και λειτουργία κέντρων κρίσης για θύματα σεξουαλικής βίας (κατά τα πρότυπα των *rape crisis centres*), όπως ορίζει το άρθρο 25 της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας («Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης») για την υποστήριξη θυμάτων βιασμού ή άλλης σεξουαλικής επίθεσης, τόσο αμέσως μετά την επίθεση όσο και κατά τους επόμενους μήνες ή ακόμη και έτη, ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε περίπτωσης. Τα εν λόγω κέντρα θα υποστηρίζουν θύματα βιασμού ή άλλης μορφής σεξουαλικής βίας, για όσο χρονικό διάστημα κρίνεται αναγκαίο και θα λειτουργούν πλησίον ή εντός του πλαισίου λειτουργίας των υπηρεσιών παροχής υγειονομικής φροντίδας, με σκοπό την προσφορά ιατρικών υπηρεσιών, ψυχολογικής υποστήριξης κ.α. σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία και φορείς.

Δράση 6.2: Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για μορφές έμφυλης βίας κατά γυναικών πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών

Η Γενική Γραμματεία και η Γενική Γραμματεία Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων θα διοργανώσουν ενημερωτικές εκστρατείες ευαισθητοποίησης απευθυνόμενες στο ευρύ κοινό στην Ελλάδα με σκοπό την ενίσχυση της κατανόησης των αναγκών και προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες και τα ανήλικα κορίτσια, πολίτες τρίτων χωρών και ανιθαγενείς. Οι εκστρατείες αυτές θα

¹⁵ ΠΔ 233/2003 «Προστασία και αρωγή κατά το άρθρο 12 του ν. 3064/2002 (ΦΕΚ 248 Α') στα θύματα των εγκλημάτων των άρθρων 323, 323Α, 323Β, 348Α, 349, 351 και 351Α του Ποινικού Κώδικα, και των άρθρων 87 παράγραφοι 5 και 6 και 88 του ν. 3386/2005» (Α' 204/28-8-2003) και ν. 3064/2002 για την «Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, των εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας, της πορνογραφίας ανηλίκων και γενικότερα της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής και αρωγή στα θύματα των πράξεων αυτών» (Α' 248/15-10-2002).

αναδεικνύουν, ενδεικτικά, ζητήματα όπως η έμφυλη και ενδοοικογενειακή βία, ο Ακρωτηριασμός των Γυναικείων Γεννητικών Οργάνων (ΑΓΓΟ), οι καταναγκαστικοί γάμοι και η εμπορία ανθρώπων.

Δράση 6.3. Στοχευμένες παρεμβάσεις αναφορικά με την ενίσχυση της προστασίας και υποστήριξης θυμάτων βασανιστηρίων

Η Γενική Γραμματεία θα προβεί στην ανάληψη μίας σειράς πρωτοβουλιών για τον εντοπισμό, την περίθαλψη και προστασία των θυμάτων βασανιστηρίων. Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο αυτό σχεδιάζεται:

- Σε συνεργασία με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης και την Υπηρεσία Ασύλου, να δοθεί βαρύτητα στην υποστήριξη των προσπαθειών για την ανάπτυξη πρότυπης διαδικασίας εντοπισμού και αναγνώρισης θυμάτων βασανιστηρίων και μηχανισμών άμεσης παρέμβασης για την περίθαλψη και προστασία τους.
- Η χαρτογράφηση των διαθέσιμων υπηρεσιών φροντίδας για τα θύματα.
- Πρόταση αναμόρφωσης του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου, ώστε να διασφαλιστεί ο έγκαιρος εντοπισμός αναγνώρισης και ταυτοποίησης, περίθαλψης και προστασίας των θυμάτων εφαρμόζοντας την διεπιστημονική προσέγγιση με βάση τα διεθνή πρότυπα (Πρωτόκολλο της Κωνσταντινούπολης).
- Δημιουργία διεπιστημονικών ομάδων ταυτοποίησης και υποστήριξης θυμάτων βασανιστηρίων με βάση το Πρωτόκολλο της Κωνσταντινούπολης: συγκρότηση κινητής διεπιστημονικής ομάδας υποστήριξης των επαγγελματιών υποδοχής, με στόχο τον εντοπισμό, την υποστήριξη και την παροχή υπηρεσιών αποκατάστασης σε θύματα βασανιστηρίων και βίας.

Δράση 6.4. Ενίσχυση και συντονισμός δράσεων πρόληψης και προστασίας θυμάτων εμπορίας ανθρώπων

Η Γενική Γραμματεία, αξιοποιώντας τα υφιστάμενα προγράμματα και τις δράσεις πρόληψης και προστασίας θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, θα προβεί σε περαιτέρω ενίσχυση και συντονισμό των εμπλεκόμενων φορέων και υπηρεσιών.

Στόχος είναι η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων μέσω:

- της ενίσχυσης της συνεργασίας και διασύνδεσης μεταξύ δημόσιων φορέων, διεθνών οργανισμών και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων,
- της υποστήριξης των μηχανισμών έγκαιρου εντοπισμού και αναγνώρισης θυμάτων,
- της προώθησης κοινών πρωτοκόλλων συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών,
- της υλοποίησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων για επαγγελματίες πρώτης γραμμής, όπως στελέχη υγειονομικών υπηρεσιών, κοινωνικών δομών, σωμάτων ασφαλείας, υπηρεσιών υποδοχής, καθώς και εισαγγελείς και δικαστικούς λειτουργούς, με σκοπό την ενίσχυση των γνώσεων και δεξιοτήτων τους στην αναγνώριση, προστασία και υποστήριξη των θυμάτων,
- της ενίσχυσης της πρόσβασης των θυμάτων σε ολοκληρωμένες υπηρεσίες υποστήριξης, φροντίδας και κοινωνικής επανένταξης.

Πυλώνας III: Υποστήριξη μηχανισμού ανταπόκρισης: συντονισμός, εκπαίδευση, διαχείριση δεδομένων

Για τη διασφάλιση της συνοχής και της αποτελεσματικής εφαρμογής της Στρατηγικής, κρίνεται αναγκαία η ανάπτυξη οριζόντιων δράσεων και μηχανισμών που θα ενισχύσουν τη συνεργασία, τον συντονισμό και την ανταλλαγή τεχνογνωσίας μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων. Οι παρεμβάσεις αυτές συμβάλλουν στην εδραίωση μιας ενιαίας, συνεκτικής και πολυτομεακής προσέγγισης, ενισχύοντας τη συμπληρωματικότητα των δράσεων και τη συνολική αποτελεσματικότητα του συστήματος προστασίας των ευάλωτων προσώπων.

Στο πλαίσιο αυτό, ο Πυλώνας III επιδιώκει την περαιτέρω εδραίωση της συνεργασίας μεταξύ των φορέων, μέσω συνεκτικών και αποτελεσματικών δράσεων, με στόχο τη βελτίωση της διαχείρισης των υποθέσεων των ευάλωτων προσώπων, την ενίσχυση της επιχειρησιακής ετοιμότητας και την ανάπτυξη ενός δικτύου συνεχούς εκπαίδευσης και υποστήριξης του ανθρώπινου δυναμικού που δραστηριοποιείται στον τομέα αυτό.

Παράλληλα, ο ψηφιακός μετασχηματισμός των υπηρεσιών του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου αποτελεί κρίσιμο εργαλείο για τη συλλογή, ανάλυση και αξιοποίηση δεδομένων σχετικά με την ευαλωτότητα. Η ανάπτυξη και διασύνδεση των πληροφοριακών συστημάτων συμβάλλουν στη διαμόρφωση πολιτικών βάσει τεκμηρίων, στην αποτελεσματικότερη ανταπόκριση στις ανάγκες των ευάλωτων προσώπων και στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης.

Σκοπός 1: Συντονισμός και ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων αρχών και εμπλεκόμενων φορέων που δραστηριοποιούνται στην προστασία των ευάλωτων προσώπων

Στόχος 1: Σύσταση συντονιστικής ομάδας για διατομεακή συνεργασία και παρακολούθηση ζητημάτων που αφορούν τα ευάλωτα πρόσωπα

Η αποτελεσματική προστασία και υποστήριξη των ευάλωτων προσώπων προϋποθέτει τη στενή, συστηματική και διαρκή συνεργασία μεταξύ όλων των αρμόδιων αρχών και των εμπλεκόμενων φορέων. Η θέσπιση σαφών, συντονισμένων και κοινά αποδεκτών διαδικασιών αποτελεί βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματική διαχείριση των υποθέσεων των ευάλωτων προσώπων και τη διασφάλιση μιας συνεκτικής προσέγγισης στην αντιμετώπιση των αναγκών τους.

Η εναρμόνιση των πρακτικών μεταξύ των αρμόδιων αρχών συμβάλλει στην έγκαιρη και αποτελεσματική ανταπόκριση, στην αποφυγή επικαλύψεων αρμοδιοτήτων και στην ενίσχυση της προστασίας των δικαιωμάτων των ευάλωτων ομάδων. Στο πλαίσιο αυτό, η σύσταση συντονιστικής ομάδας διατομεακής συνεργασίας αποσκοπεί όχι μόνο στην παρακολούθηση των εξελίξεων και των αναδυόμενων προκλήσεων αλλά και στη διασφάλιση ενός δομημένου μηχανισμού ανατροφοδότησης.

Δράση 1.1: Λειτουργία α) συντονιστικής ομάδας για διατομεακή συνεργασία και β) τεχνικών ομάδων εργασίας με σκοπό την ανάπτυξη συγκεκριμένων εργαλείων, πρωτοκόλλων και υλοποίηση δράσεων σχετικών με ευάλωτα πρόσωπα

Με στόχο την ενίσχυση της διατομεακής συνεργασίας και τη διασφάλιση της έγκαιρης, συντονισμένης και αποτελεσματικής ανταπόκρισης στις ανάγκες του ευάλωτου πληθυσμού, προβλέπεται η σύσταση και λειτουργία επιχειρησιακής συντονιστικής ομάδας εργασίας. Η ομάδα θα συμβάλλει στη συνεχή ανταλλαγή πληροφόρησης, στην ενίσχυση της δυνατότητας των φορέων και του προσωπικού με επιχειρησιακή παρουσία στο πεδίο καθώς και στη συστηματική καταγραφή και ανάδειξη καλών πρακτικών, κενών, προκλήσεων και αναδυόμενων αναγκών. Με βάση τα ευρήματα, θα υποστηρίζεται η επικαιροποίηση των κατευθύνσεων, η ανάπτυξη νέων εργαλείων και η θέσπιση πρωτοκόλλων για την πλαisiώση και προστασία των ευάλωτων προσώπων.

Η ομάδα θα απαρτίζεται από τις αρμόδιες αρχές και τους εμπλεκόμενους φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα της προστασίας των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, των συναρμόδιων Υπουργείων, των Περιφερειών, διεθνών οργανισμών, οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών και λοιπών σχετικών φορέων. Η ομάδα θα συνεδριάζει σε τακτική βάση, ενώ δύναται να συγκαλείται εκτάκτως ή θεματικά, με τη συμμετοχή της Γενικής Γραμματείας και του κατά περίπτωση επισπεύδοντος φορέα, ανάλογα με τα ζητήματα.

Παράλληλα, η Γενική Γραμματεία σε συνεργασία με τις συναρμόδιες Γενικές Γραμματείες και Διευθύνσεις, θα ενθαρρύνει και θα υποστηρίζει τη λειτουργία αντίστοιχων συντονιστικών ομάδων και σε επιχειρησιακό επίπεδο, ήτοι σε συνεργασία με τις δομές φιλοξενίας αρμοδιότητας της ΥΠΥΤ (ΚΥΤ, ΚΕΔ, ΕΔΠΦΑΑ), τους φορείς λειτουργίας εξειδικευμένων στεγαστικών προγραμμάτων, με τα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου και τα Αυτοτελή Κλιμάκια Ασύλου, με στόχο τον άμεσο συντονισμό καθώς και την διαχείριση και επίλυση τυχόν επιχειρησιακών ζητημάτων που εμπíπτουν στις αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και σχετίζονται με την προστασία των ευάλωτων ομάδων.

Βάσει των συμπερασμάτων και εισηγήσεων των ανωτέρω συντονιστικών ομάδων, η Γενική Γραμματεία και οι συναρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου δύναται να συγκροτούν τεχνικές ομάδες εργασίας για την επεξεργασία και την εξειδικευμένων ζητημάτων. Οι ομάδες αυτές θα επικεντρώνονται, μεταξύ άλλων, στην ανάπτυξη κατευθυντήριων οδηγιών, στην τυποποίηση και θέσπιση πρότυπων διαδικασιών, καθώς και στη διαμόρφωση υποστηρικτικού υλικού με στόχο την ενίσχυση της ενιαίας προσέγγισης για την υποστήριξη των ευάλωτων προσώπων.

Στόχος 2: Συμμετοχή σε διεθνή fora και διεθνοποίηση των ζητημάτων ευαλωτότητας

Η ενίσχυση της διεθνούς παρουσίας της Γενικής Γραμματείας αποτελεί βασικό εργαλείο για την προώθηση της προστασίας των ευάλωτων προσώπων. Μέσω της συμμετοχής σε διεθνείς δράσεις, πρωτοβουλίες και fora, η Γενική Γραμματεία θα επιδιώξει την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και θα συμβάλλει στη διαμόρφωση πολιτικών που λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες των ευάλωτων ομάδων. Παράλληλα, η θεσμική συνηγορία θα αποτελέσει βασικό άξονα δράσης για την ενδυνάμωση των

μηχανισμών προστασίας και την προώθηση ενός συνεκτικού πλαισίου αντιμετώπισης της βίας και της εκμετάλλευσης.

Δράση 2.1: Συμμετοχή και ενίσχυση της παρουσίας της Γενικής Γραμματείας σε διεθνή fora και ομάδες εργασίας σχετικές με τα ζητήματα ευαλωτότητας

Στο πλαίσιο του συντονισμού και της ενίσχυσης της συνεργασίας μεταξύ των αρχών και φορέων που εμπλέκονται στην προστασία των ευάλωτων προσώπων, καίριας σημασίας είναι η συμμετοχή της Γενικής Γραμματείας σε επίσημα όργανα, πρωτοβουλίες, διεθνή fora και ομάδες εργασίας που σχετίζονται με ζητήματα ευαλωτότητας και συμβάλλουν στη διαμόρφωση πολιτικών σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Μέσω της συμμετοχής αυτής, επιδιώκεται η άμεση και συστηματική ενημέρωση της Γενικής Γραμματείας αναφορικά με τις διεθνείς εξελίξεις, τις αναδυόμενες προκλήσεις και τις τάσεις που διαμορφώνονται στον τομέα, καθώς και η παρακολούθηση των αποφάσεων και των πολιτικών που σχεδιάζονται ή υιοθετούνται σε διεθνές επίπεδο. Παράλληλα, η συμμετοχή της Γενικής Γραμματείας στα ως άνω όργανα, θα συμβάλει στην ανάδειξη ζητημάτων, κενών και προκλήσεων, στην ανταλλαγή εμπειριών καθώς και στην ανάπτυξη αποτελεσματικών λύσεων και καλών πρακτικών.

Στόχος 3: Ενίσχυση και ανάπτυξη συνεργασιών με φορείς που παρέχουν αρωγή στα θύματα εμπορίας ανθρώπων

Η Γενική Γραμματεία, δίνοντας έμφαση στην προστασία και την υποστήριξη των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, ενισχύει τους υφιστάμενους θεσμικούς μηχανισμούς που αφορούν την αρωγή και την προστασία τους, όπως είναι το Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων (ΓΕΘΕΙΣ) που συντονίζει το Εθνικό Σύστημα Αναγνώρισης και Παραπομπής Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων (ΕΜΑ) συμβάλλοντας ενεργά στην κατάρτιση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων και την Προστασία και Αρωγή των Θυμάτων 2025-2030. Παράλληλα, υποστηρίζει πρωτοβουλίες για την ενεργό συμμετοχή επιζώντων και επιζωσών βίας και εκμετάλλευσης (*survivors*) στη χάραξη πολιτικών, όπως είναι η πρωτοβουλία του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) για τη δημιουργία ανοιχτής συμβουλευτικής επιτροπής επιζώντων και επιζωσών εμπορίας ανθρώπων. Στόχος είναι η ουσιαστική ενσωμάτωση της εμπειρίας και της οπτικής τους στο σχεδιασμό πολιτικών και η ενίσχυση της συνεργασίας με αρμόδιους φορείς για την αποτελεσματικότερη πρόληψη και αντιμετώπιση του φαινομένου.

Δράση 3.1: Ενίσχυση του Εθνικού Συστήματος Αναγνώρισης και Παραπομπής Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων (ΕΜΑ)

Η εν λόγω δράση αφορά τις επιμέρους πρωτοβουλίες της Γενικής Γραμματείας που αποσκοπούν στην πρόληψη του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων, στην προστασία των θυμάτων και στην αποτελεσματική δίωξη των δραστών, οι οποίες υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΕΜΑ. Για την προώθηση και υλοποίηση των εν λόγω πρωτοβουλιών, καθοριστικής σημασίας η ενίσχυση της συνεργασίας με το Γραφείο Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων (ΓΕΘΕΙΣ) και το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ), αρμόδιοι φορείς αντίστοιχα για την εποπτεία και διαχείριση του ΕΜΑ που συστάθηκε με την ΚΥΑ 30840/2016 (ΦΕΚ Β' 3003/20-09-2016).

Δράση 3.2: Υποστήριξη στη δημιουργία ανοιχτής συμβουλευτικής επιτροπής ευάλωτων προσώπων/επιζώντων και επιζωσών βίας και εκμετάλλευσης (survivors)

Σκοπός της δράσης είναι η υποστήριξη και συνεισφορά στον σχεδιασμό του πλαισίου συγκρότησης και λειτουργίας ενός συμβουλευτικού οργάνου στο πλαίσιο του EMA, στα πρότυπα των Εθνικών Συμβουλίων Επιζώντων Εμπορίας Ανθρώπων (*National Survivors of Trafficking Advisory Councils - NSTACs*), σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες του Γραφείου Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ).

Τα εν λόγω συμβουλευτικά όργανα απαρτίζονται από άτομα που έχουν επιβιώσει της εμπορίας ανθρώπων και είναι αναγνωρισμένοι επαγγελματίες με ενεργό δράση στο τομέα της καταπολέμησης αυτής. Σκοπός είναι η αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του φαινομένου μέσα από - μεταξύ άλλων - τη συμπερίληψη των επιζώντων/επιζωσών βίας και εκμετάλλευσης στη λήψη αποφάσεων και την ενεργό συμμετοχή τους στην παροχή συμβουλευτικής σχετικά με τη νομοθεσία και τις πολιτικές για την αντιμετώπιση και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων. Τα εν λόγω πρόσωπα μέσα από τη εμπειρία και την οπτική τους μπορούν να συμβάλουν ουσιαστικά στις εθνικές προσπάθειες για την πρόληψη και αντιμετώπιση του φαινομένου.

Σκοπός 2: Ενίσχυση γνώσεων και ικανοτήτων φορέων και επαγγελματιών για την προστασία ευάλωτων προσώπων

Στόχος 1: Αμοιβαία τεχνική υποστήριξη και εκπαίδευση εμπλεκόμενων φορέων και επαγγελματιών

Η ενίσχυση των ικανοτήτων των εμπλεκόμενων φορέων και των επαγγελματιών αποτελεί βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματική άσκηση των αρμοδιοτήτων τους και την παροχή προστασίας στα ευάλωτα πρόσωπα. Η ανάπτυξη σύγχρονων εκπαιδευτικών εργαλείων, η δημιουργία ενός δικτύου συνεχούς εκμάθησης και ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών καθώς και η αξιοποίηση της τεχνολογίας για την παροχή στοχευμένης πληροφόρησης συμβάλλουν καθοριστικά στη διασφάλιση ποιοτικών υπηρεσιών. Στο πλαίσιο αυτό, προβλέπονται δράσεις που αποσκοπούν στην ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων και την οργάνωση ψηφιακών εργαλείων, με στόχο την περαιτέρω ενίσχυση της επιχειρησιακής ετοιμότητας και της διατομεακής συνεργασίας.

Δράση 1.1: Ανάπτυξη ψηφιακής εργαλειοθήκης του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου για ζητήματα ευαλωτότητας

Η συνδρομή της Γενικής Γραμματείας στην ανάπτυξη μιας ψηφιακής εργαλειοθήκης θα συμβάλει στην ενίσχυση της επιχειρησιακής ικανότητας και αποτελεσματικότητας τόσο του προσωπικού του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου όσο και των επαγγελματιών που εμπλέκονται ευρύτερα στην προστασία των ευάλωτων προσώπων. Η προτεινόμενη εργαλειοθήκη θα είναι διαθέσιμη μέσω της κεντρικής ιστοσελίδας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και θα είναι προσβάσιμη σε όλους τους εργαζόμενους της πρώτης γραμμής καθώς και άλλους επαγγελματίες, με στόχο την παροχή ολοκληρωμένης πληροφόρησης και την υποστήριξη της συνεχιζόμενης επιμόρφωσης. Η

εργαλειοθήκη θα περιλαμβάνει πλήρες και επικαιροποιημένο θεσμικό πλαίσιο καθώς και εκπαιδευτικό υλικό με θεματικές ενότητες που αφορούν, μεταξύ άλλων, τον εντοπισμό και την αξιολόγηση ειδικών αναγκών υποδοχής και ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων των ευάλωτων προσώπων, την εκτίμηση ευαλωτότητας, τη διαχείριση υποθέσεων που αφορούν ευάλωτα πρόσωπα και την εφαρμογή του οικείου θεσμικού πλαισίου. Περαιτέρω, θα περιλαμβάνει κατευθυντήριες οδηγίες, εκθέσεις, μελέτες περιπτώσεων και συναφή υποστηρικτικά έγγραφα (οδηγοί, εγχειρίδια), τα οποία θα ενισχύουν την κατανόηση και την εφαρμογή των προβλεπόμενων διαδικασιών και πρωτοκόλλων προστασίας.

Δράση 1.2: Ανάπτυξη πλάνου εκπαιδεύσεων για επαγγελματίες που εμπλέκονται στην προστασία ευάλωτων προσώπων

Το πλάνο αυτό στοχεύει στην ενίσχυση των δεξιοτήτων και της κατάρτισης επαγγελματιών πρώτης γραμμής, καθώς και του προσωπικού άλλων εμπλεκόμενων υπηρεσιών που διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην έγκαιρη και αποτελεσματική προστασία των ευάλωτων προσώπων. Κατόπιν της χαρτογράφησης των αρμόδιων αρχών και εμπλεκόμενων φορέων καθώς και της εκτίμησης των αναγκών σε επίπεδο εκπαιδεύσεων, η Γενική Γραμματεία, θα εκπονήσει ολοκληρωμένο πλάνο εκπαιδεύσεων. Το πλάνο θα σχεδιαστεί και θα υλοποιηθεί σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς, με τη συνδρομή διεθνών και ευρωπαϊκών οργανισμών, όπως ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (ΕΥΑΑ), καθώς και φορέων της Κοινωνίας των Πολιτών. Ενδεικτικά, στις εκπαιδευτικές δράσεις θα συμμετέχουν αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς, όπως η Ελληνική Αστυνομία, το Λιμενικό Σώμα, ο πάροχος ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης εντός των ΠΡΟΚΕΚΑ, τα ΚΕΜ και οι κοινωνικές υπηρεσίες των νοσοκομείων. Το πλάνο εκπαιδεύσεων αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα καθώς αναμένεται να συμβάλει στη δημιουργία ενός συνεκτικού και αποτελεσματικού δικτύου προστασίας για ευάλωτα άτομα, στη καθιέρωση κοινών προτύπων λειτουργίας και στην υιοθέτηση μιας ενιαίας προσέγγισης για την αντιμετώπιση των προκλήσεων, σε πλήρη εναρμόνιση με τις βέλτιστες πρακτικές σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Οι θεματικές των εκπαιδευτικών δράσεων θα περιλαμβάνουν, ενδεικτικά, τα ακόλουθα πεδία:

- Εντοπισμός και αξιολόγηση ευαλωτότητας, σχεδίαση πλάνων παρέμβασης και παραπομπής σε εξειδικευμένες υπηρεσίες.
- Διάφορες μορφές βίας (εμπορία ανθρώπων, βασανιστήρια, έμφυλη και ενδοοικογενειακή βία) και διαχείριση θυμάτων.
- Δεξιότητες επικοινωνίας με ευάλωτους πολίτες, διαπολιτισμικά ζητήματα, θέματα φύλου και σεξουαλικού προσανατολισμού.

Σκοπός 3: Συλλογή, διαχείριση και αξιοποίηση δεδομένων που αφορούν ευάλωτα πρόσωπα

Στόχος 1: Αξιοποίηση και επέκταση υπαρχόντων πληροφοριακών συστημάτων για την καταγραφή, συλλογή και διαχείριση δεδομένων σχετικά με ευάλωτα πρόσωπα

Η αξιοποίηση των ψηφιακών μέσων και ο ψηφιακός μετασχηματισμός των κρατικών αρχών και υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένου του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, δημιουργούν νέες δυνατότητες για τη καταγραφή, ανάλυση και αξιοποίηση δεδομένων που αφορούν ευάλωτα πρόσωπα, με στόχο την ανάπτυξη μιας στοχευμένης και αποτελεσματικής ανταπόκρισης στις συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες του. Οι δράσεις που ακολουθούν αποσκοπούν στη στρατηγική αξιοποίηση των δεδομένων, η οποία διέπεται από σαφείς αρχές, όπως η αναγκαιότητα, η αναλογικότητα και η προστασία των προσωπικών δεδομένων, συμβάλλοντας παράλληλα στην ενίσχυση της διαφάνειας και της παροχής στοχευμένης υποστήριξης στα ευάλωτα πρόσωπα.

Δράση 1.1: Αξιοποίηση των πληροφοριακών συστημάτων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου για τη συλλογή δεδομένων σχετικών με ευάλωτα πρόσωπα

Αποσκοπώντας στη διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης ποσοτικής και ποιοτικής αποτύπωσης των ευάλωτων προσώπων, των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και αναγκών τους καθώς και των προκλήσεων που συνδέονται με την προστασία τους, ιδίως όσων διαβιούν σε αστεγία ή επισφαλή συνθήκη καθώς και όσων βρίσκονται υπό διοικητική κράτηση, η Γενική Γραμματεία θα αξιοποιήσει κάθε πρόσφορο μέσο και πηγή πληροφόρησης για τη συλλογή, επεξεργασία και αξιοποίηση των αναγκαίων δεδομένων.

Στο πλαίσιο αυτό, θα αξιοποιηθούν τα διαθέσιμα στοιχεία που τηρούνται στα πληροφοριακά συστήματα του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Πληροφορικής και Επικοινωνιών του Υπουργείου, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα την προστασία των προσωπικών δεδομένων των ευάλωτων προσώπων αλλά και την εφαρμογή κατάλληλων μηχανισμών διαβαθμισμένης πρόσβασης σε αυτά.

Τα δεδομένα αυτά θα χρησιμοποιηθούν για:

- α. την αποτύπωση σε πραγματικό χρόνο της κατάστασης του ευάλωτου πληθυσμού που υπάγεται στην αρμοδιότητα της Γενικής Γραμματείας ώστε να υπάρχει πλήρης και ακριβής εικόνα των αναγκών και των τάσεων,
- β. τον σχεδιασμό, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση προγραμμάτων και πολιτικών προστασίας και υποστήριξης, διασφαλίζοντας ότι οι δράσεις ανταποκρίνονται στις ανάγκες του εν λόγω πληθυσμού,
- γ. τη δημοσίευση στατιστικών στοιχείων, αναφορών και εκθέσεων που αφορούν ευάλωτα πρόσωπα καθώς και την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας για τις δράσεις που υλοποιούνται,

δ. την αξιοποίηση τους σε όλα τα εθνικά, ευρωπαϊκά και διεθνή fora, ως εργαλείο τεκμηριωμένης χάραξης πολιτικών προστασίας και υποστήριξης ευάλωτων προσώπων,

ε. τη συμβολή στην ανάπτυξη εργαλείων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τους εμπλεκόμενους φορείς και το αρμόδιο προσωπικό, με στόχο την ενίσχυση της κοινής επιχειρησιακής αντίληψης και την προώθηση μιας ενιαίας προσέγγισης στην διαχείριση συναφών ζητημάτων και υποθέσεων.

Δράση 1.2: Δημοσίευση στατιστικών στοιχείων και περιοδικών αναφορών

Στο πλαίσιο της αξιοποίησης δεδομένων καθώς και της συστηματικής αποτύπωσης των εξελίξεων και δράσεων που αφορούν ευάλωτους πολίτες τρίτων χωρών, η Γενική Γραμματεία σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Πληροφορικής και Επικοινωνιών του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, θα δημοσιεύει στατιστικά στοιχεία και περιοδικές αναφορές, με στόχο την καταγραφή των μεταβολών, καθώς και την ανάδειξη ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων. Οι αναφορές θα περιλαμβάνουν τη συστηματική παρακολούθηση των παραμέτρων που επηρεάζουν την κατάσταση και τις ανάγκες των ευάλωτων προσώπων, παρέχοντας τεκμηριωμένη πληροφόρηση για την υποστήριξη του σχεδιασμού και της αξιολόγησης των εφαρμοζόμενων πολιτικών. Παράλληλα, θα συμβάλλουν στην ενίσχυση της διαφάνειας, της ενημέρωσης και της ευαισθητοποίησης σχετικά με τα ζητήματα που αφορούν ευάλωτα πρόσωπα.

Δράση 1.3: Σύνταξη ερευνητικών εκθέσεων ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης αναφορικά με μορφές βίας κατά ευάλωτων προσώπων

Οι εκθέσεις θα εστιάζουν στις μορφές βίας που απαντώνται συχνότερα στους ευάλωτους πολίτες τρίτων χωρών, ενσωματώνοντας τη διάσταση της ευαλωτότητας ως παράγοντα που ενδέχεται να αυξάνει τον κίνδυνο έκθεσης σε περιστατικά βίας και θυματοποίησης. Τα ευρήματα θα μπορούν να αξιοποιούνται ως υλικό ενημέρωσης και εκπαίδευσης αλλά και ως βάση για την εκτίμηση αναγκών και τον σχεδιασμό ολοκληρωμένων προγραμμάτων προστασίας και υποστήριξης του πληθυσμού στόχου.

Στόχος 2: Ενίσχυση μηχανισμών παρακολούθησης, αξιολόγησης και ανατροφοδότησης των προγραμμάτων και δράσεων που υλοποιούνται

Για την περαιτέρω διασφάλιση της ποιότητας των παρεμβάσεων και των παρεχόμενων υπηρεσιών, την αποτελεσματική κάλυψη των αναγκών των ευάλωτων προσώπων και τη βέλτιστη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων, απαιτείται η ανάπτυξη εργαλείων παρακολούθησης και ανατροφοδότησης των δράσεων των αρμόδιων φορέων. Στο πλαίσιο αυτό, η διυπηρεσιακή συντονιστική επιτροπή θα ορίσει θεματική τεχνική επιτροπή με αντικείμενο το σχεδιασμό και την εφαρμογή των σχετικών εργαλείων και μηχανισμών μέσω της διενέργειας κοινών ασκήσεων και της αξιοποίησης των συμπερασμάτων τους για τη συνεχή βελτίωση των εφαρμοζόμενων πρακτικών.

Παράλληλα, θα θεσπιστεί μηχανισμός ανατροφοδότησης από ευάλωτα πρόσωπα, μέσω του οποίου θα παρέχεται η δυνατότητα έκφρασης απόψεων και παρατηρήσεων σχετικά με τις δράσεις και τις υπηρεσίες που τους αφορούν. Ο μηχανισμός θα λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες

διαφορετικών ομάδων, βάσει χαρακτηριστικών, όπως η ηλικία, το φύλο και άλλα χαρακτηριστικά, ώστε να διασφαλίζεται η συμπερίληψη και η ισότιμη συμμετοχή τους στον σχεδιασμό και την αξιολόγηση των δράσεων. Η λειτουργία του μηχανισμού θα διέπεται από τις εγγυήσεις της εμπιστευτικότητας, της προστασίας των προσωπικών δεδομένων και της ανωνυμίας.

Δράση 2.1: Ανάπτυξη εργαλείου για παρακολούθηση συνθηκών, υπηρεσιών και εγγυήσεων στις δομές υπό την αρμοδιότητα του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο

Η Γενική Γραμματεία θα συγκεντρώσει τα υφιστάμενα εργαλεία, τις τυποποιημένες διαδικασίες εντοπισμού και αξιολόγησης ευάλωτότητας καθώς και τους σχετικούς δείκτες που θα αναπτυχθούν στο πλαίσιο των δράσεων της παρούσας Στρατηγικής. Παράλληλα, θα συστηματοποιήσει τις προβλέψεις του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου και του Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο εξετάζοντας τον τρόπο με τον οποίο αυτές διαμορφώνουν και επηρεάζουν το πλαίσιο παροχής υπηρεσιών και υλοποίησης δράσεων. Ακολουθώντας, σε συνεργασία με την ΓΓΥΑΑ και τους φορείς της συντονιστικής επιτροπής θα καταρτιστεί διευρυμένος και προσαρμοσμένος ανά δομή, τοποθεσία και τύπο υπηρεσίας, μηχανισμός παρακολούθησης, ο οποίος θα αξιοποιεί και θα εμπλουτίζει τα υφιστάμενα εργαλεία και τις καλές πρακτικές. Ο μηχανισμός αυτός θα αποσκοπεί στην παρακολούθηση, εποπτεία και αξιολόγηση του συνόλου των υπηρεσιών και δράσεων που απευθύνονται στα ευάλωτα πρόσωπα.

Ο μηχανισμός θα υποστηρίζει τις διαδικασίες της ΓΓΥΑΑ στις δομές υποδοχής αρμοδιότητας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου (ΚΥΤ/ΚΕΔ και ΕΔΠΦΑΑ) και θα διασφαλίζει την εναρμόνιση του συνόλου των εξειδικευμένων προγραμμάτων φιλοξενίας ευάλωτων προσώπων με τα πρότυπα ποιότητας που θα αναπτυχθούν. Για τη βέλτιστη εφαρμογή του μηχανισμού, απαιτείται η συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων, ενώ θα αναπτυχθεί ειδική διαδικασία υποστήριξης και παρακολούθησης της προόδου τους.

Ενδεικτικά, ο μηχανισμός θα περιλαμβάνει τις παρακάτω συνιστώσες:

- Ανάπτυξη εργαλείου αξιολόγησης και επιτόπιας συλλογής δεδομένων.
- Τακτικές ή/και έκτακτες επισκέψεις στις δομές και στους χώρους φιλοξενίας.
- Ανάπτυξη εργαλείων ανατροφοδότησης (π.χ. ομάδες εστιασμένης συζήτησης, ερωτηματολόγια) που θα χρησιμοποιούνται από τους επαγγελματίες για τη συλλογή παρατηρήσεων και σχολίων από τους ωφελούμενους.
- Σύνταξη αναφορών και διαμοιρασμός σχολίων με τους εμπλεκόμενους φορείς.

Δράση 2.2: Δημιουργία μηχανισμού ανατροφοδότησης από ευάλωτα πρόσωπα

Για την περαιτέρω διασφάλιση της αποτελεσματικότητας και ποιότητας των προγραμμάτων, δράσεων και σχεδιαζόμενων παρεμβάσεων, είναι κρίσιμη η συμμετοχή και η ανατροφοδότηση των ίδιων των ευάλωτων προσώπων. Με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζεται πως ο σχεδιασμός ανταποκρίνεται στα συμφέροντα και δικαιώματα του πληθυσμού-στόχου, καλύπτει υπάρχουσες και εντοπίζει αναδυόμενες ανάγκες, ενώ παρέχεται η δυνατότητα στους λήπτες των υπηρεσιών να συμμετέχουν σε διάλογο σχετικά με τα θέματα που τους αφορούν και να υποβάλουν προτάσεις που θα διευκολύνουν την αντιμετώπιση των προκλήσεων και των ζητημάτων που ανακύπτουν.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Γενική Γραμματεία σε συνεργασία με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή/και άλλες κατά περίπτωση αρμόδιες αρχές και φορείς, θα διαμορφώσει ένα μηχανισμό ανατροφοδότησης που θα καλύπτει ζητήματα που αφορούν την πρόσβαση σε υπηρεσίες, την ενημέρωση για δικαιώματα και παροχές, τις συνθήκες υποδοχής, τις υφιστάμενες ανάγκες καθώς και την ανάδειξη νέων αναγκών και πεδίων προσαρμογής ή αναδιαμόρφωσης των υφιστάμενων δράσεων. Ο μηχανισμός θα απευθύνεται οριζόντια στους ευάλωτους πολίτες τρίτων χωρών και ανιθαγενείς, ανεξαρτήτως του εάν διαμένουν εντός ή εκτός των δομών του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, καθώς και στα πρόσωπα που φιλοξενούνται σε άλλα εξειδικευμένα στεγαστικά προγράμματα για ευάλωτα πρόσωπα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

1. Υπηρεσίες και φορείς που εμπλέκονται στην προστασία και υποστήριξη ευάλωτων πληθυσμών

Δημόσιες αρχές, υπηρεσίες και ανεξάρτητες αρχές

- Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου:
 - Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης (ΓΓ Μεταναστευτικής Πολιτικής)
 - Υπηρεσία Ασύλου και Αρχή Προσφυγών (ΓΓ Μεταναστευτικής Πολιτικής)
 - Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΓΓ Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο)
 - Γενική Διεύθυνση Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Υπηρεσιακή Γραμματεία)
 - Υπεύθυνος Προστασίας Θεμελιωδών Δικαιωμάτων
- Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης [Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.), Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ)]
- Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού (Δομές Υποδοχής και Εκπαίδευσης Προσφύγων)
- Υπουργείο Υγείας (Νοσοκομεία – κοινωνικές υπηρεσίες)
- Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας [Γενική Γραμματεία Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Γ.Γ.Ι.Α.Δ.), Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας]
- Υπουργείο Εξωτερικών (Γραφείο Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων)
- Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη
- Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής – Λιμενικό Σώμα - Ελληνική Ακτοφυλακή
- Συνήγορος του Πολίτη
- Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου
- Κέντρα Ένταξης Μεταναστών (ΚΕΜ) / Κέντρα Κοινότητας
- Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΠΑ)
- Διεπιστημονικός Οργανισμός Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (ΔΟΑΤΑΠ)
- Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας
- Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων
- Οργανισμός Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ) (ΝΠΔΔ)

Άλλοι

- Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (ΕΥΑΑ)
- Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR)
- Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Παιδιά (UNICEF)

- Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ)
- Συμβούλιο της Ευρώπης
- Γενική Διεύθυνση Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (DG HOME)
- Γενική Διεύθυνση Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (DG Reform)
- Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA)
- Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος (UNODC)
- Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ)
- Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης (EMN)
- Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας
- Εθνικό Συμβούλιο για την Καταπολέμηση του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας
- Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών
- Συμβούλια Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων των Δήμων της χώρας
- Μεταναστευτικές και Προσφυγικές Κοινότητες
- Κέντρο Συντονισμού για θέματα Μεταναστών και Προσφύγων (ACCMR)

2. Θεσμικό πλαίσιο για την προστασία ευάλωτων προσώπων

1.1 Διεθνές και περιφερειακό

- Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα
- Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
- Σύμβαση της Γενεύης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων
- Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού
- Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Προστασία των Παιδιών ενάντια στη Σεξουαλική Εκμετάλλευση και τη Σεξουαλική Κακοποίηση
- Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού σχετικά με την Εμπορία Παιδιών, την Παιδική Πορνεία και την Παιδική Πορνογραφία
- Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας
- Διεθνής Σύμβαση για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Φυλετικών Διακρίσεων
- Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη Όλων των Μορφών Διακρίσεως κατά των Γυναικών
- Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά των Βασανιστηρίων και Άλλων Μορφών Σκληρής, Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας
- Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων

- Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και Προαιρετικό Πρωτόκολλο

1.2 Ευρωπαϊκή Ένωση

- Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Κανονισμός του 2026 σχετικά με τη θέσπιση κοινού συστήματος για την επιστροφή των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν παράνομα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και την κατάργηση της οδηγίας 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της οδηγίας 2001/40/ΕΚ του Συμβουλίου και της απόφασης 2004/191/ΕΚ του Συμβουλίου
- Οδηγία (ΕΕ) 2024/1346 σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (αναδιатύπωση)
- Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1348 για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας διεθνούς προστασίας στην Ένωση και την κατάργηση της οδηγίας 2013/32/ΕΕ
- Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1351 για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1147 και (ΕΕ) 2021/1060 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013
- Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1356 για τη θέσπιση ελέγχου διαλογής υπηκόων τρίτων χωρών στα εξωτερικά σύνορα και για την τροποποίηση των κανονισμών 767/2008 (VIS), 2017/2226 (EES), 2018/1240 (ETIAS) και 2019/817
- Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1347 σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των ανιθαγενών ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας, για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/109/ΕΚ του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
- Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1358 σχετικά με τη θέσπιση του «Eurodac» για την αντιπαραβολή βιομετρικών δεδομένων προκειμένου να εφαρμόζονται αποτελεσματικά οι κανονισμοί (ΕΕ) 2024/1351 και (ΕΕ) 2024/1350 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και η οδηγία 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου και να ταυτοποιούνται οι παρανόμως διαμένοντες υπήκοοι τρίτων χωρών και οι ανιθαγενείς και σχετικά με αιτήσεις αντιπαραβολής με τα δεδομένα Eurodac που υποβάλλουν οι αρχές επιβολής του νόμου των κρατών μελών και η Ευρωπαϊκή για σκοπούς επιβολής του νόμου, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2018/1240 και (ΕΕ) 2019/818 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 603/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
- Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1359 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για την αντιμετώπιση καταστάσεων κρίσης και ανωτέρας βίας στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1147
- Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1350 για τη θέσπιση Πλαισίου της Ένωσης για την Επανεγκατάσταση και την Εισδοχή για Ανθρωπιστικούς Λόγους και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1147
- Οδηγία 2011/93/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13^{ης} Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2004/68/ΔΕΥ του Συμβουλίου

- Οδηγία (ΕΕ) 2024/1712 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13^{ης} Ιουνίου 2024 για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/36/ΕΕ για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της
- Οδηγία 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25^{ης} Οκτωβρίου 2012 για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου
- Οδηγία (ΕΕ) 2014/1385 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14^{ης} Μαΐου 2024 για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας

1.3 Εθνικό

- Ν. 5307/2026, Εφαρμογή του Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και άλλες επείγουσες διατάξεις (Α' 90)
- Ν. 5226/2025, Αναμόρφωση πλαισίου και διαδικασιών επιστροφών πολιτών τρίτων χωρών Λοιπές ρυθμίσεις του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου (Α' 154)
- Ν. 5038/2023, Κώδικας Μετανάστευσης (Α' 81)
- Ν. 4368/2016, Μέτρα για την επιτάχυνση του κυβερνητικού έργου και άλλες διατάξεις (Α' 21)
- Ν. 4604/2019, Προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων, πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας Ρυθμίσεις για την απονομή Ιθαγένειας – Διατάξεις σχετικές με τις εκλογές στην Τοπική Αυτοδιοίκηση -Λοιπές διατάξεις (Α' 50)
- Ν. 4531/2018, Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας (Α' 62)
- ΚΥΑ 1/7433/2019, Γενικός Κανονισμός Λειτουργίας Κέντρων Υποδοχής και Ταυτοποίησης και Κινητών Μονάδων Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Β' 2219)
- Υπ' αριθμ. 553695/2023 Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο, Γενικός Κανονισμός Λειτουργίας Κλειστών Ελεγχόμενων Δομών (Β' 7533)
- ΥΑ 23/13532/2020, Γενικός Κανονισμός Λειτουργίας Δομών Προσωρινής Υποδοχής και Φιλοξενίας πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών που λειτουργούν με μέριμνα της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Β' 5272)
- Εγκύκλιος με Α.Π. 323000 από 06.06.2022 με θέμα: Εναρμόνιση Διαδικασιών Φιλοξενίας και Προστασίας στις Δομές της Ηπειρωτικής Ελλάδας
- ΥΑ Υ1.Γ.Π.οικ.92490/2013, Πρόγραμμα ιατρικού ελέγχου, ψυχοκοινωνικής διάγνωσης και υποστήριξης και παραπομπής των εισερχομένων χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα υπηκόων τρίτων χωρών σε δομές πρώτης υποδοχής (Β' 2745)
- Ν. 4478/2017, [...] Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/29/ΕΕ για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της Απόφασης - Πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου της Ευρώπης (Α' 91)

1.4. Εθνικές Πολιτικές / Στρατηγικές

Σχέδια δράσης του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου

- Ετήσιο Σχέδιο Δράσης Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, 2024¹⁶
- Ετήσιο Σχέδιο Δράσης Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, 2025
- Ετήσιο Σχέδιο Δράσης Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, 2026¹⁷

Συνέργειες με λοιπές Στρατηγικές

- Εθνική Στρατηγική για την Ένταξη, Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, 2019¹⁸
- Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη αιτούντων άσυλο και δικαιούχων διεθνούς προστασίας, 2022¹⁹
- Η Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και Μείωση της Φτώχειας, 2022²⁰
- Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων, 2022²¹
- Εθνική Στρατηγική για την Ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων²²
- Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας, 2020-2023²³
- Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025²⁴

¹⁶ Διαθέσιμο εδώ: <https://gscs.gov.gr/wp-content/uploads/2023/12/%CE%A5%CE%9C%CE%91%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%84%CE%B5%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CE%A3%CF%8D%CE%BD%CE%BF%CF%88%CE%B7%CE%95%CE%A3%CE%94-2024-1.pdf>

¹⁷ Διαθέσιμο εδώ: <https://migration.gov.gr/esd/>

¹⁸ Διαθέσιμη εδώ: <https://migration.gov.gr/wp-content/uploads/2020/05/%CE%926-%CE%95%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%A3%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B7%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CE%AE-2019.pdf>

¹⁹ Διαθέσιμη εδώ: <https://migration.gov.gr/wp-content/uploads/2022/09/%CE%95%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%A3%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B7%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%88%CE%BD%CF%84%CE%B1%CE%BE%CE%B7-%CE%99%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CF%85%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%BF%CF%82-2022.pdf>

²⁰ Διαθέσιμη εδώ: <https://ypergasias.gov.gr/wp-content/uploads/2022/08/%CE%95%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%A3%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B7%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%9A%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%88%CE%BD%CF%84%CE%B1%CE%BE%CE%B7-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%9C%CE%B5%CE%AF%CF%89%CF%83%CE%B7-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%A6%CF%84%CF%8E%CF%87%CE%B5%CE%B9%CE%B1%CF%82-.pdf>

²¹ Διαθέσιμη εδώ: <https://migration.gov.gr/ethniki-stratigiki-asynodeyton-anilikon/>

²² Διαθέσιμη εδώ: <https://www.primeminister.gr/wp-content/uploads/2021/06/ethniki-statigiki-gia-thn-isothta-ton-loatki.pdf>

²³ Διαθέσιμη εδώ: https://moj.gov.gr/wp-content/uploads/2021/01/Ethniko-Sxedio-Drasis-kata-tou-Ratsismou-kai-tis-Misallodoxias_final_cover.pdf

²⁴ Διαθέσιμο εδώ: <https://opengov.gr/minlab/wp-content/uploads/downloads/2021/07/%CE%95%CE%A3%CE%94%CE%99%CE%A6-2021-2025.pdf>

- Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, 2021²⁵
- Εθνική Στρατηγική για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2024-2030²⁶
- Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Προστασία των Παιδιών από τη Σεξουαλική Κακοποίηση και Εκμετάλλευση 2022-2027²⁷

Εκθέσεις, κατευθυντήριες γραμμές και πρακτικοί οδηγοί

- EUAA Strategy on Vulnerability, 2023
- Κατευθυντήριες γραμμές της EASO για τις συνθήκες υποδοχής: πρότυπα διαδικασιών και δείκτες, 2016
- Guidance on reception conditions for unaccompanied children: operational standards and indicators, EASO, 2018
- Guidance on Reception Operational standards and indicators, EUAA, 2024
- Operational Standards and Indicators on Vulnerability-related Aspects in the Asylum Procedure, EUAA, 2025
- UNHCR Greece Protection Monitoring of Refugees - Key findings 2024, 2025
- Council of Europe Action Plan on Protecting Vulnerable Persons in the Context of Migration and Asylum in Europe (2021-2025), 2021
- 2022 Inter-agency participatory assessment in Greece - Focused on people with specific needs in Greece, UNHCR, 2023
- 2023 Inter-agency Protection Monitoring of Refugees in Greece, UNHCR and partners
- AIDA Country Report: Greece 2023
- Greek Council for Refugees (GCR) and European Council on Refugees and Exiles (ECRE), 2024
- Practical guide on applicants with diverse sexual orientations, gender identities, gender expressions and sex characteristics Reception, EUAA, 2024
- The Rights of Refugees and Asylum Applicants with Disabilities, 2023, ECRE
- Δικαστική ανάλυση: Κράτηση αιτούντων διεθνή προστασία στο πλαίσιο του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, EUAA, 2019
- Guidelines on Alternatives to Detention, EUAA, 2024
- Διοικητική κράτηση μεταναστών και αιτούντων άσυλο, Συμβούλιο της Ευρώπης, 2023
- Σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση και την ένταξη για την περίοδο 2021-2027 [COM(2020)758 final], Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020

²⁵ Διαθέσιμο εδώ: https://www.ministryofjustice.gr/wp-content/uploads/2021/12/National_Action_Plan_for_the_Rights_of_the_Child.pdf

²⁶ Διαθέσιμη εδώ: <https://amea.gov.gr/consultation>

²⁷ Διαθέσιμο εδώ: <https://www.government.gov.gr/wp-content/uploads/2023/04/%CE%95%CE%A3%CE%94-%CE%A3%CE%95%CE%9E%CE%9F%CE%A5%CE%91%CE%9B%CE%99%CE%9A%CE%97%CE%A3-%CE%9A%CE%91%CE%9A%CE%9F%CE%A0%CE%9F%CE%99%CE%97%CE%A3%CE%97%CE%A3-%CE%A0%CE%A1%CE%9F%CE%A3-%CE%91%CE%9D%CE%91%CE%A1%CE%A4%CE%97%CE%A3%CE%97.pdf>